



(ISSN: 2587-0238)

Yıldırım, F. & Çoban, K. (2023). Examination of The Difficulties Experienced by The Students Under Temporary Protection in Primary School According to Their Parental Opinions, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 8(21), 147-200.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.556>

Article Type: Research Article

---

## EXAMINATION OF THE DIFFICULTIES EXPERIENCED BY THE STUDENTS UNDER TEMPORARY PROTECTION IN PRIMARY SCHOOL ACCORDING TO THEIR PARENTAL OPINIONS

**Figen YILDIRIM**

Assist. Prof, Kilis 7 Aralık University, Kilis, Turkey, [figenyildirm@kilis.edu.tr](mailto:figenyildirm@kilis.edu.tr)  
ORCID: 0000-0003-3880-3979

**Kübra ÇOBAN**

Graduate student, Kilis 7 Aralık University, Kilis, Turkey, [kbsrg\\_94@hotmail.com](mailto:kbsrg_94@hotmail.com)  
ORCID:0000-0002-5490-8474

Received: 15.09.2022

Accepted: 04.02.2023

Published: 05.03.2023

### ABSTRACT

People can suffer psychological and physiological damage in devastating events such as war and have severe consequences. Children have always been the worst affected group in such incidents. While this crisis experienced by children makes it difficult for them to adapt to a new beginning, it also puts their education and psychological resilience at risk. In the study, in order to minimize this risky status of children, the difficulties of children under temporary protection in educational environments and their expectations from education according to their parental opinions were examined. Investigation in the case of qualitative research methods status work was used. Case study, one of the qualitative research methods, was used in the research. During the data collection phase, interviews were conducted with 15 Syrian families. While analyzing the data, the MAXQDA program was used. The findings were thematically analyzed and the opinions of the parents were gathered under certain themes. According to the results of the study, students under temporary protection had to migrate due to the war, could not continue their education in their country when the war started, and then they could not continue their education due to unfavorable living conditions, they still had adaptation and language problems, they found the Turkish education system insufficient, and they did not have any choice from the Turkish education system. It has been concluded that they do not have any expectations, they want to receive Turkish education and they want to continue living in Turkey in their future lives.

**Keywords:** Immigration, Immigrant Student, Parent.

## INTRODUCTION

People can leave the geography they live in and go to another geography for various reasons. This movement of displacement is called migration. There are many definitions of the concept of migration in the literature. In its most general sense, the concept of migration is defined as “any kind of movement of displacement within a reasonable distance and time enough to create an effect” (Erder, 1986).

Migration is defined in three ways. Migration is divided into three according to its reasons, migration according to its aims, work and asylum, and migration according to the methods used. According to the reasons, migration is divided into two as forced and voluntary migration; work, asylum and migration according to the methods used; It can be defined in accordance with different criteria such as legal and illegal. In addition, “economics, sociology, demography, geography, history, psychology, international relations, political science and some other related scientific disciplines deal with migration-related issues from different perspectives” (İçduygu & Sirkeci, 1999).

The concept of forced migration is important in the current research. Forced migration is the forced removal of the existing population from the settlements or the unwillingness of the people who migrated due to the conditions of the place where they live (Gürbüz, 2006). The causes of forced migration may be natural disasters such as earthquakes, fires, changes in the climate, or it may be due to events such as war and violence. The point that draws attention in this study is wars. Migration brought about by violence and war is among the most traumatic causes of migration. (Yalçın, 2004). Therefore, migration affects the community in the place of migration as well as the migrating group.

Turkey has recognized some individual international protection rights under the Law on Foreigners and International Protection (YUKK, 2021). One of these protection rights is being a refugee. Refugee according to 1951 Geneva Convention; does not benefit from the protection of the country in which he/she is a citizen or does not want to benefit from it because of his/her nationality, because he/she is afraid of being oppressed because of his/her race, religion, nationality, belonging to a certain group or political ideas; or people who do not have a nationality and are different from their previous country as a result of such events and cannot return to that country or do not want to return to that country due to the fear in question (YUKK, 2021).

Today, there are thousands of immigrants, asylum seekers and refugees who have been forced to migrate as a result of the current wars, conflicts and pressures. Migration, which took place in the recent history and developed with the onset of internal turmoil and conflicts in Syria, which covered a large population, affected Turkey, other neighboring countries and European Union (EU) countries. Turkey, which hosts the highest number of refugees under temporary protection, has also become the country with the highest number of refugees in the world. For this reason, it is experiencing the effects of migration intensely.

In the Syrian Arab Republic, internal turmoil started in March 2011. Syrians fleeing the conflict environment entered Turkey for the first time on April 29, 2011 as a group of 260 people from the Yayladağı district of Hatay province. With the Temporary Protection Regulation, which was prepared on the basis of Article 91 of the Foreigners and International Protection Law No. 6458 dated 4/4/2013 and entered into force after being published in the Official Gazette dated 22/10/2014 and numbered 29153, Syrians who immigrated to our country were placed under temporary protection status (AADYB, 2017).

Temporary protection is a form of protection developed to find immediate solutions in cases of mass influx. It is a practical and complementary solution that is applied to people who arrive at the borders of the country in groups within the framework of the non-refoulement obligations of the states, without wasting time with individual status determination procedures (Migration Management). Turkey provides temporary protection within the framework of Article 91 of the Foreigners and International Protection Law No. 6458 dated 04/04/2013 and the Temporary Protection Regulation No. 2014/6883 dated 13/10/2014, which was issued based on this article, and provides temporary protection to Syrians as follows: Accepting them to the territory of the country with an open border policy, not sending them back and meeting the basic and urgent needs of the incoming people (Migration Administration, 2021).

As a result of the growth of the humanitarian crisis in Syria, the Syrians who entered our country as a result of the mass population movements in our border region have been registered and are continued to be registered. The total number of Syrians in Turkey was 3,020,654, of which one thousand were outside the camps (AADYB,2017). When the rates of registered Syrians according to the provincial population are examined; Kilis province takes the first place with 93.50%. As of 29.05.2017, the number of Syrians living in Kilis camps is 33,651, the number of Syrians living outside the camps is 92,017, and the total number of Syrians living in Kilis is 125,668 (AADYB,2017). In other words, a large part of the population of the province consists of Syrian individuals under temporary protection.

While providing temporary protection, the basic and urgent needs of the Syrians who were admitted to the country's territory with the open border policy were tried to be met first. While the problems of nutrition and accommodation are primarily resolved, language, cultural and educational problems fall into the background. Many services such as education, health, shelter and nutrition are provided for refugees in Turkey.

According to the Ministry of National Education, 2015, the existence of refugees and the policies towards these people present an important situation with the arrival of Syrian refugees in Turkey. On the other hand, it can be said that the people coming from Syria have an important role in the planned structure of education services to refugee children in Turkey, since they are more in number. Considering this method, the policies followed for the education of children under temporary protection were tried to proceed with the possibility that Syrians would return, and their education was continued with an Arabic curriculum instead of Turkish, and thus it was aimed that those under temporary protection would not have any problems when they returned. On the other

hand, with the change of the said plan in line with the differing political and socio-economic conditions, since 2014, intensive work has been done to create the legal and necessary infrastructure in order to bring Syrian children in our country to school, and the related institutional arrangement has been completed (Act. Tosun, et al. , 2018).

As of March 29, 2017, according to the data of the Ministry of National Education, a total of 459,521 Syrian students were educated within the scope of the education services carried out. A total of 459,521 Syrian students received education in public schools: 166,482, and 293,039 in temporary education centers. According to the data of the Ministry of National Education; A total of 432 temporary education centers have served in our country, 31 of which are inside the camps and 401 outside the camps. 22 of these centers are located in the province of Kilis. (AADYB,2017).

According to Rah, Choi, and Nguyen 2009, refugee children are included in the group of multiple disadvantaged children because they are exposed to multiple events such as violence, poverty, malnutrition, and family breakdown. These negative processes they experience also affect the physical, emotional, social and cognitive dimensions of children. Since Syrian students are prevented from accessing formal education opportunities such as war, chaos, migration, escape and temporary settlement, these students have inequalities (Act. Sutner, 2002). Refugee children may have to cope with their own experiences, their families, and the problems created by the educational environment during the re-education process, and their motivation towards school and their academic success may be affected by different negative situations experienced during the education process (Suarez-Orozco, 2000).

In the continuity of education, the family is the foremost factor affecting the process. The idea and willingness of the family about the education of the children affect the education of the children under temporary protection, but it is not enough to solve the problems they experience. Since refugee families have to work for a long time in their new settlements, they do not have time to take care of their children, but they ask for support from schools and teachers for their children to learn a good level of language. However, caregivers do not participate in school activities because they do not know the language problem and their expectations from education (Roxas, 2011). According to Şeker and Asla, 2015, it is observed that this situation has a negative impact on the academic success of children, as families cannot support their children's homework due to their language and education deficiencies (Transmitting; Roh, Choi, & Nguyen, 2009).

As stated in the Universal Declaration of Human Rights, education is among the basic human rights. (Eser, 2014). Among the refugee group, the most affected were children. Education, rehabilitation and socialization of refugee children are at the top of these basic factors.

In the study conducted by Yıldırım and Amaç, it was stated that the children under temporary protection were disadvantaged in the society, they experienced psychological problems such as post-war stress disorders, and for these reasons, these children should be supported for psychological, social and cultural adaptation (Yıldırım &

Amaç, 2018). It should not be forgotten that education is the fundamental right of every child and is important for their emotional and social development. It is very important for the state and non-governmental organizations to fulfill their duties so that a lost generation does not grow up. The general situation of persons under temporary protection in Turkey is also closely related to us as a problem. The right to education of thousands of Syrian children has been left unfinished due to the war. In Turkey, all of these children can continue their unfinished education rights. Refugee children who go to primary school have some difficulties in the process of adaptation to school, as they will have school experiences for the first time in a different country. In this context, in this study, it was aimed to reveal the educational difficulties of the students under temporary protection who settled in Kilis after immigrating to Turkey and continued to primary school, according to their parents' views, and to develop solutions.

The aim of this study is to reveal the educational difficulties of primary school students under temporary protection living in Kilis after immigrating to Turkey, according to their parents' views, and to develop solutions. In line with this general purpose, answers to the following questions were sought:

1. What are the reasons for families under temporary protection to migrate to Turkey?
2. What are the reasons for families under temporary protection to migrate to Kilis?
3. Did the children of families under temporary protection attend school before they migrated?
4. What are the social problems experienced by students under temporary protection at schools?
5. What are the educational problems experienced by students under temporary protection at schools?
6. Are the children of parents under temporary protection satisfied with their education? What are the demands and expectations from the authorities in this regard?
7. What are the views of parents under temporary protection regarding the Turkish education system for their children?
8. What is the language preference in education for the children of parents under temporary protection?
9. What is the second language preference for the children of parents under temporary protection other than their mother tongue?
10. What are the future plans of parents under temporary protection for their children?
11. What are the permanent dormitory preferences of those under temporary protection?
12. According to the opinions of parents under temporary protection, what are the positive effects of schools for students under temporary protection?

## **METHOD**

### **Research Model**

A case study, one of the qualitative research methods, was used in this study, which aims to reveal the problems faced by the students under temporary protection who attend primary schools in Kilis. A case study is a detailed,

intensive analysis of one or more situations. The purpose of case studies is to reveal results for the selected case (Yıldırım & Şimşek, 2005).

In this context, the study includes the analysis of the situations that emerged from the interviews with immigrant parents under temporary protection who have children who continue to primary school living in Kilis after immigrating to Turkey. The studies were coded according to their numbers as Interview Record 1, Interview Record 2 and Interview Record 3. In this article, journal writing rules, publication principles, research and publication ethics rules, journal ethics rules were followed. Ethics committee approval was received for this study by Kilis 7 Aralık University Scientific Research and Publication Ethics Committee on 06.04.2020 with the number 76062934 and meeting number 2020/9.

### Participants

In this study, 15 Syrian parents who had children attending primary school in the 2019 - 2020 academic year were interviewed. When determining the study group of the research, snowball sampling method was used. In the sampling of the snowball, each individual participating in the research is asked to recommend other individuals with specified properties. In this way, the voluntary volunteer starts from one or more people and it is learned whether they recognize individuals who meet the conditions of participation. Then, the proposed persons are reached and they are learned whether they want to volunteer in participating in the research. Those who want to participate are included in the research (Johnson & Christensen, 2008). As time goes by, the number of individuals and situations grows like a snowball, after a certain time certain people begin to come to the forefront and the number of people or conditions that the researcher should reach decreases (Yıldırım and Şimşek: 2005: 111). The interviews were held with the interpreter due to language obstacle. The interviews were recorded with the audio recorder. Extra questions were asked by showing flexibility in order to fully understand the answers given by the participants. 100 % of the parents participating in the study are women.

**Table 1.** Demographic Information of the Parent Participating in the Research

Demographic Information	f	%	
Gender	Female	15	100
	Male	0	0
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Age	Between 20-30 year	4	26,6
	Between 31-40 years	8	53,3
	Between 41-50 years	3	20,0
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Monthly financial salary	Between 1000-2000	9	60,0
	Between 2001-3000	5	33,3
	Between 3001-5000	1	6,7
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Kilis Finding Duration	1 Yeas	2	13,3
	2 Years	1	6,7
	3 Years	1	6,7
	4 Years	1	6,7

	5 Years	2	13,3
	6 Years	3	20,0
	7 Years	4	26,7
	8 Years	1	6,7
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
<b>The house is property or rent</b>	Their own	0	0
	Rent	15	100
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
<b>Number of people living in the house</b>	5 people	11	73,3
	6 people	3	20,0
	8 people	1	6,7
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
<b>Number of Rooms</b>	1 rooms	1	6,7
	2 rooms	4	26,7
	3 rooms	10	66,7
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
<b>Your spouse alive or dead</b>	is alive	13	86,7
	died	2	13,3
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
<b>Number of Children</b>	2 Children	1	6,7
	3 children	6	40,0
	4 children	8	53,3
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
<b>Children are self or stepchild</b>	self	15	100
	step	0	0
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
<b>Father's profession</b>	Officer	5	33,3
	Worker	4	26,7
	Craftsman	1	6,7
	Not working	2	13,3
	Other	3	20,0
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
<b>Mother profession</b>	Officer	5	33,3
	Not working	10	66,7
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
<b>Provinces that migrated from Syria to Turkey</b>	Aleppo	11	73,2
	Sam	1	6,7
	Idlib	1	6,7
	Latakia	1	6,7
	Deraa	1	6,7
	<b>Total</b>	<b>15</b>	<b>100</b>

When Table 1 examined, it is seen that "F = 15", all of the participants, and the ratio of their ages is more than 31 and 40 years of age. While there is a family income of 3000 or higher among the participants, it is seen that the agglomeration is "F = 9" between 1000-2000. The civil war in Syria has been going on for 9 years. It is seen that F = 4 and all of the refugees who migrated to the province of Kilis have been here for 7 years and all of them are "F = 15" in rent. On the other hand, it is seen that women do not work in the occupational group other than "f = 5". It is noteworthy that men work as "F = 5". In addition, it is seen that the refugees come from the "F = 11" province of Aleppo, one of the provinces of Syria.

### **Data Collection and Data Collection Tool**

The interview form was created by literature review. For the validity of the interview questions, the interview form was examined to the experts in the educational sciences and the issues with “consensus” and “disagreement” were determined by each experts in educational sciences. The formula of Miles and Huberman (Miles and Huberman, 1994) was used for the reliability calculation of the study (reliability = consensus / consensus + disagreement). As a result of the calculation, the reliability of the research was calculated as  $(4/5 = 80\%)$ . The reliability accounts are over 70 %, it is considered reliable for research (Miles and Huberman, 1994). The result obtained here is considered to be reliable for the research and it was assumed that the families participating in the interview sincerely answered the interview questions and their statements about these questions reflect the truth. The interview form consists of 12 semi-structured questions. In this article, journal writing rules, publication principles, research and publication ethics rules, journal ethics rules were followed. Ethics committee approval was received for this study by Kilis 7 Aralik University Scientific Research and Publication Ethics Committee on 06.04.2020 with the number 76062934 and meeting number 2020/9.

### **Analysis of Data**

During the analysis of the data, qualitative data were analyzed by the MAXQDA-20 program. Qualitative data, the codes created as a result of ‘thematic analysis’ from qualitative analysis methods have been created in a way that will provide a significant integrity among themselves. Accordingly, the interviews were recorded on the computer and reading the concepts, themes were identified according to the common characteristics of the concepts and their frequencies were calculated. Coded data are then given as a table. In order to protect the personal data of the participants, each participant was named as interview 1, interview record 2 and interview record 3.

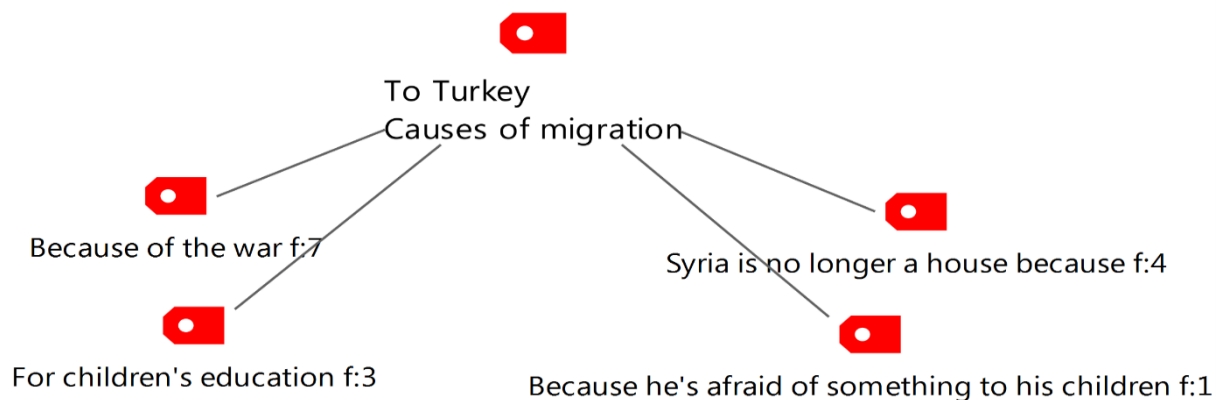
### **FINDINGS**

In this section, the data obtained from the opinions of the parents regarding the research questions were examined.

#### **Reasons for Migration of Migrants under Temporary Protection**

The first sub-problem of the research, "What are the reasons for families under temporary protection to migrate to Turkey?" Findings related to the question are:





**Figure 1.** Participant Views on the Reasons for Migrants under Temporary Protection to Migrate to Turkey

Figure 1 shows the codes and categories for Participant Views on the Reasons for Migrants under Temporary Protection to Migrate to Turkey. Considering the participant's views on the reasons why immigrants under temporary protection immigrated to Turkey, "Because of the war" f=7, "Because they don't have a home in Syria f= 4", "F=3 for the education of children", "Because they fear something will happen to their children, f It is seen that =1". In the interview records, families under temporary protection used the following statements regarding this issue:

*Interview Record 1: "We ran away from the war."*

*Interview Record 3: "The reason we immigrated to Turkey was because our house was burned in the war. That's why we ran away."*

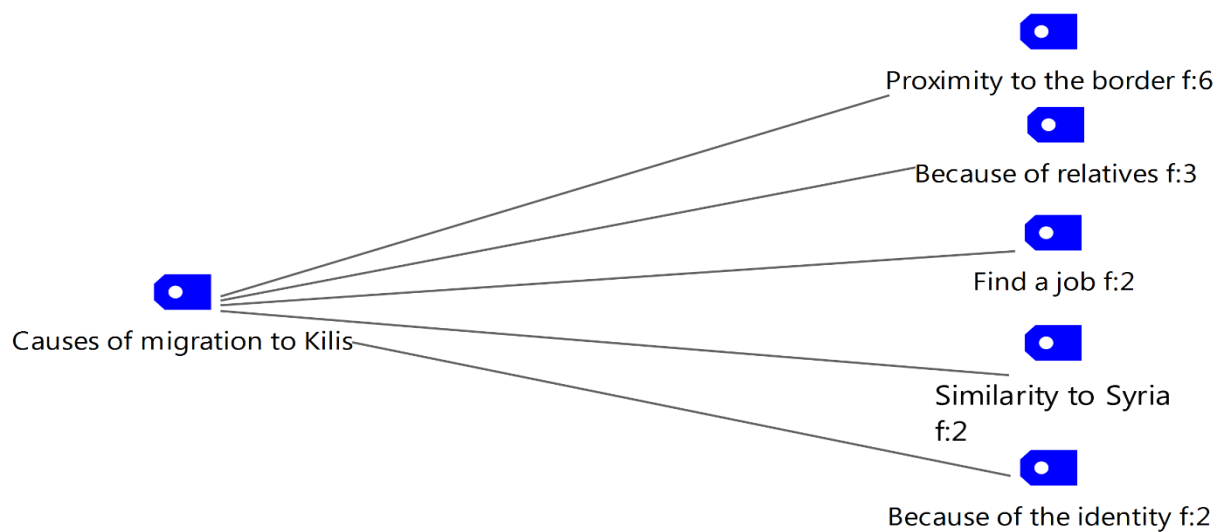
*Interview Record 11: "They confiscated our house in Syria. My husband also complained, they were going to arrest us because we were against the state, that's why we came to Turkey."*

*Interview Record 9: "We immigrated to Saudi Arabia 9 years ago because of the war. We were like foreigners there. Schools were broke. When my daughter reached university age, we came to Turkey."*

*Interview Record 8: "I gave birth to a baby in the war. I was afraid for my baby and then I came to Turkey in case something happens."*

When we look at the results of the research, it is seen that the families under refugee protection are in danger because of the war, they have a housing problem, they migrate to ensure the survival of their children and the continuation of their education, and to secure the future of their children.

The second sub-problem of the research, "What are the reasons for families under temporary protection to migrate to Kilis? The findings regarding the "question are as follows:



**Figure 2.** Participant Views on the Reasons for Migration of Families under Temporary Protection to Kilis

Figure 2 shows the codes and categories for Participant Views on the Reasons for Migration of Families under Temporary Protection to Kilis. Considering the participant's views on the reasons for the migration of those under temporary protection to Kilis, " Closeness to the border f= 6", "Because of relatives f= 3", Finding a job f=2", "Similarity to Syria f= 2", "Because of identity f= It appears to be 2". Examples from the interview recordings are as follows:

*Interview Record 5: "We chose Kilis because it is the closest province."*

*Interview Record 9: "We came because the majority of my husband's family is in Kilis and so that my children can study."*

*Interview Record 2: "We came because my husband got a job in Kilis."*

*Interview Record 4: "We first went to Istanbul from Syria. Then relatives called him to Kilis. They said that Kilis was like Syria, that's why we came."*

*Interview Record 7: "We got our identity card in Kilis. We stayed because the ID was only valid here."*

Looking at the data obtained as a result of the research, it is seen that immigrants prefer Kilis because of its proximity to the border, because of its similarity to Syria and because their relatives live in this city. It is seen that there are families who had to live in this city because they could not legally go to another city after immigrating to Kilis.

The third sub-problem of the research, "What is the school attendance status of the children of families under temporary protection before immigration? The findings regarding the "question are as follows:



**Figure 3.** Participant Views on Whether Children under Temporary Protection Go to School Before Migrating

Figure 3 shows the codes and categories for Participant Views on Whether Children under Temporary Protection Go to School Before Migrating. In order to find out whether children under temporary protection attended school before they migrated, “Did your child go to school before migration?” question has been asked. It was seen that the children's attendance to school before the migration was “Yes f= 9” and “No f= 6” in the participant opinions. Examples from the interview recordings are as follows:

*Interview Record 8: “Yes, they were going to kindergarten.”*

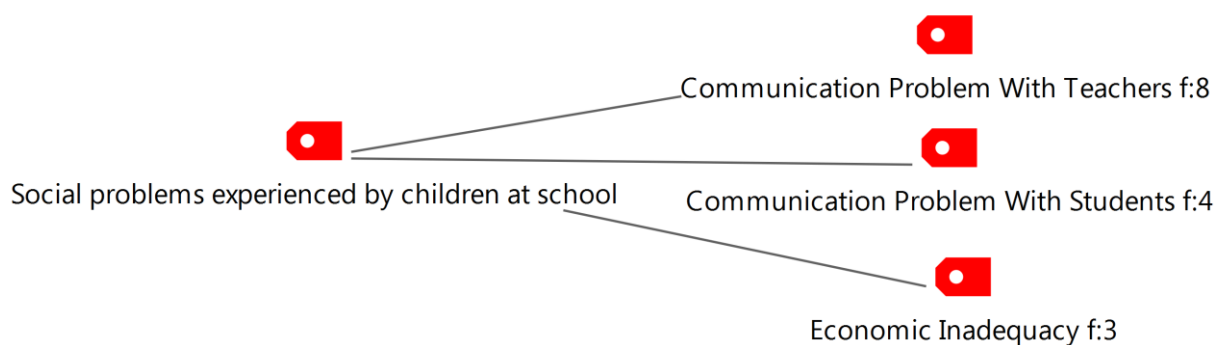
*Interview Record 13: “All but the youngest went to school. Others were in middle school.”*

*Interview Record 2: “No. My children were not going to school. Because they weren't old enough.”*

Considering the results of the research, it is seen that 60% of the children attended school before they migrated and 40% of them could not go to school because of the war. One of the reasons for migrant families to migrate is that their children can continue their education.

### Social and Educational Problems of Students Under Temporary Protection at Schools

The fourth sub-problem of the research, “What are the social problems experienced by students under temporary protection at schools? The findings regarding the “question are as follows:



**Figure 4.** Participant Views on the Social Problems of Students Under Temporary Protection at Schools

Figure 4 shows the codes and categories for Participant Views on the Social Problems of Students Under Temporary Protection at Schools. According to the opinions of the participants regarding the social problems experienced by the students under temporary protection at schools, it is seen that the most common problems are “Experiencing communication problems with teachers f= 8”, “Communication problems with students f= 4”, “Economic inadequacy f= 3”. Examples from the interview recordings are as follows:

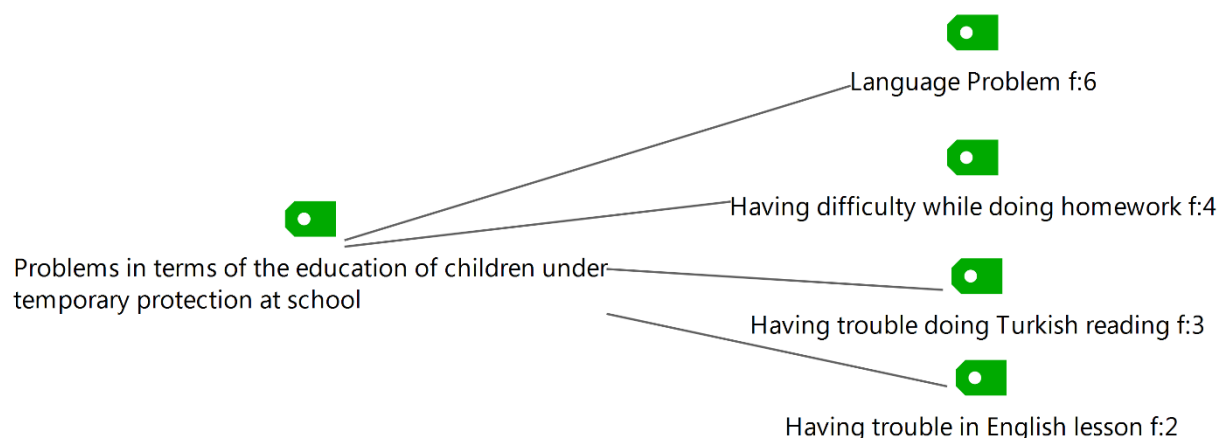
*Interview Record 3: “Children have no problems with literacy and math, but their teachers are having a hard time. All of them are children under temporary protection, the teachers of the class are Turkish, so they can't do it. The teacher is insane and cannot teach children. My children are learning from the courses.”*

*Interview Record 2: “The teacher took my child and gave it to another teacher because my child does not speak Turkish...”*

*Interview Record 10: “School is far away. Children commute by minibus, there is no bus. We have a money problem. They said that they wanted to drop out of school because my children had difficulties in commuting to and from school.”*

Looking at the research data, it is seen that Syrian students experience adaptation problems due to their teachers. It is seen that the teachers' ability to provide education to foreign students is insufficient and they experience difficulties due to their prejudices. It is seen that some immigrant students change their classes due to communication and adaptation problems with their teachers. It has been determined that some immigrant students do not want to attend school due to financial inadequacy.

The fifth sub-problem of the research, “What are the educational problems experienced by students under temporary protection at schools? The findings regarding the question “are as follows:



**Figure 5.** Participant Views on the Educational Problems of Students under Temporary Protection at Schools

Figure 5 shows the codes and categories for Participant Views on the Educational Problems of Students under Temporary Protection at Schools. Considering the participant's views on the educational problems experienced

by the students under temporary protection at schools, it can be listed as "Language Problem f= 6", "Difficulty doing homework f=4", "Difficulty reading in Turkish f= 3". Examples from the interview recordings are as follows:

*Interview Record 9: "Since we have just arrived, they only have language difficulties. My 8th and 9th grade children are learning because they do not know the language. Then they will move on to the lesson."*

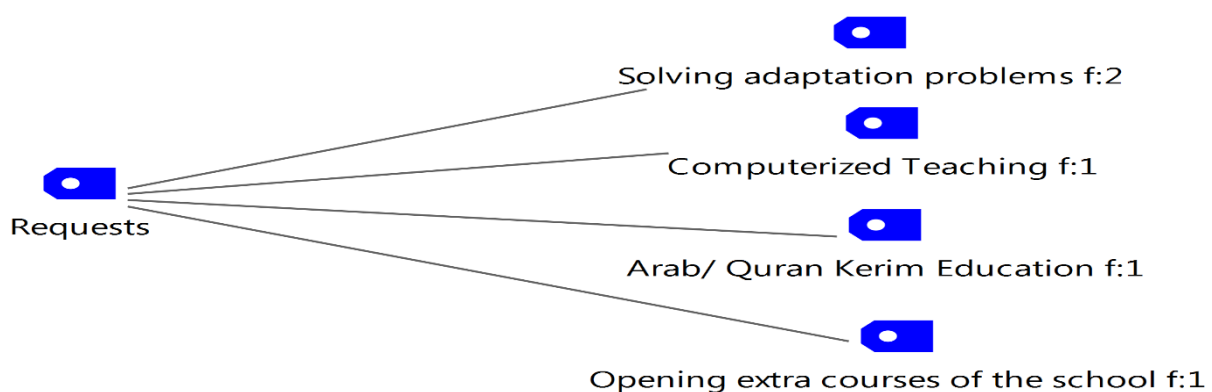
*Interview Record 7: "My little girl is having trouble with her homework at school. Her sister is helping. Other than that, he's very comfortable at school. He also has a hard time with English."*

*Interview Record 8: "My child is the youngest in the class in terms of age. He has trouble reading Turkish. As a teacher, I teach at home, but when I go to school, she has difficulties in reading, writing, homework and exams. It could also be because he is ashamed. But her teacher says she's a super girl."*

According to the findings obtained from the research, the language problem comes first among the educational problems experienced by Syrian students. It is seen that they have difficulties in their lessons because they do not know Turkish, and they are ashamed because they cannot express themselves well. It is seen that they have difficulties in subjects such as reading, writing and understanding, especially in Turkish lessons.

**The satisfaction of parents under temporary protection with their children's education and their views on the Turkish education system**

The sixth sub-problem of the research, "What is the satisfaction of parents under temporary protection with their children's education? What are the demands and expectations from the authorities in this regard? The findings regarding the "question are as follows:



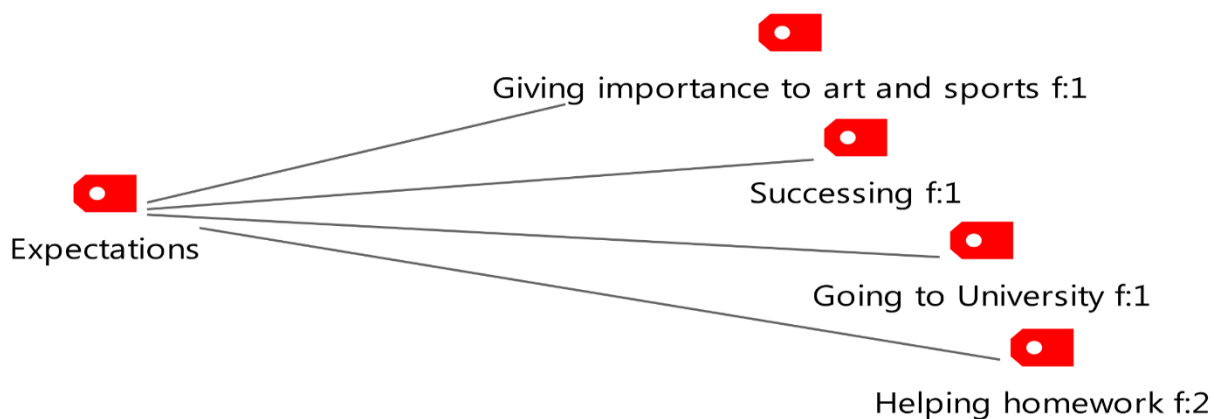
**Figure 6.** Demands of Parents under Temporary Protection from the Turkish Education System for their Children

Figure 6 shows the codes and categories for Demands of Parents under Temporary Protection from the Turkish Education System for their Children. Regarding the demands of parents under temporary protection from the Turkish education system for their children, "What kind of education would you like your child to receive? What

are your demands and expectations from the authorities in this regard?" question has been asked. In the participant's views on their demands, it was seen that "Solving the adaptation problem f= 2" was the most common. Examples from the interview recordings are as follows:

*Interview Record 2: "I want my children to be loved and well-behaved at school, to be liked by the school. My eldest son said that I will not study, I will leave school. I don't want this to happen."*

When the data obtained in the study were examined, it was seen that some of the Syrian children did not want to attend school due to the adaptation problem they experienced. It is seen that the parents of these children want their children not to be excluded and to be liked by the school. In addition, it has been determined that they have demands such as computer-assisted education, Arabic education, religious education and special additional lessons.



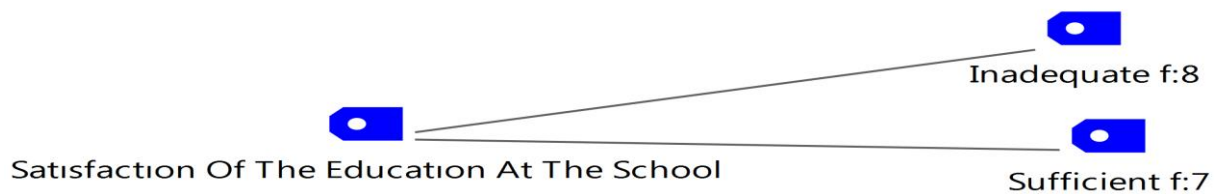
**Figure 7.** Expectations of Parents under Temporary Protection from the Turkish Education System for their Children

Figure 7 shows the codes and categories for Expectations of Parents under Temporary Protection from the Turkish Education System for their Children. Regarding the expectations of parents under temporary protection from the Turkish education system, "What kind of education would you like your child to receive? What are your demands and expectations from the authorities in this regard?" question has been asked. It has been determined that "Helping homework f=2" is the most common participant's views on their expectations. Examples from the interview recordings are as follows:

*Interview Record 1: "My expectation from the school is that at least I want them to help with their homework. I signed up for the Turkish course to help my children with their homework."*

When the data obtained in the study were examined, it was seen that 66% of the Syrian parents in the study group did not have any expectations from the Turkish education system. According to this result, it is thought that Syrian parents are indifferent to their children's education. On the other hand, 44% of the study group stated that their children had difficulties in doing their homework and they wanted support so that their children could be successful and continue to university.

The seventh sub-problem of the research, “What are the views of the parents under temporary protection regarding the Turkish education system? The findings regarding the question “are as follows:



**Figure 8.** Views of Parents under Temporary Protection on the Turkish Education System for Their Children

Figure 8 shows the codes and categories for Views of Parents under Temporary Protection on the Turkish Education System for Their Children. In order to reveal the views of parents under temporary protection regarding our education system for their children, “What are your views on the Turkish education system?” was asked. In the interviews, it was seen that “Sufficient f= 7”, “Insufficient f=8”. Examples from the interview recordings are as follows:

*Interview Record 13: “I am satisfied with the training he received.”*

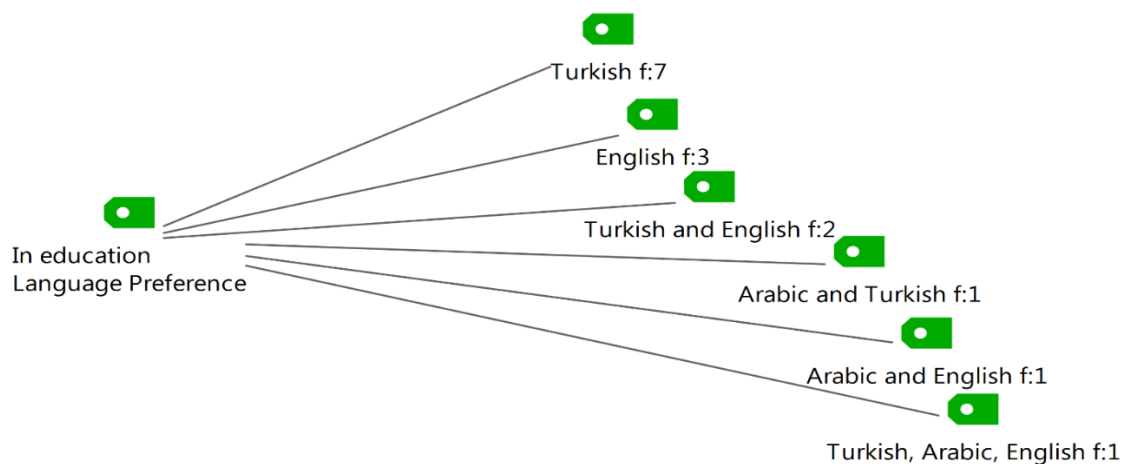
*Interview Record 5: “I am satisfied with my child's education.”*

*Interview Record 7: “Not enough”*

When the data obtained in the study are examined, it is seen that 53% of the Syrian parents in the study group find the Turkish education system inadequate and 47% find it sufficient.

#### Language Preference in Education for Children of Temporary Protection Parents

The eighth sub-problem of the research, “What is the language preference in education for the children of the parents under temporary protection? The findings regarding the question “are as follows:



**Figure 9.** Language Preference in Education for Children of Temporary Protection Parents

Figure 9 shows the codes and categories for Language Preference in Education for Children of Temporary Protection Parents. In order to reveal the language preference in education for the children of the parents under temporary protection, "Which language would you like your child to receive education in?" question has been asked. In the interviews, it is seen that the number of those who prefer "Turkish" education is  $f=7$ , while the number of parents who prefer "English" education is  $f=3$  and the number of those who prefer "Turkish and English" education together is  $f=2$ . Examples from the interview recordings are as follows:

*Interview Record 1: "I would like Turkish. They also know Arabic and Turkish, there is no need for another language anyway."*

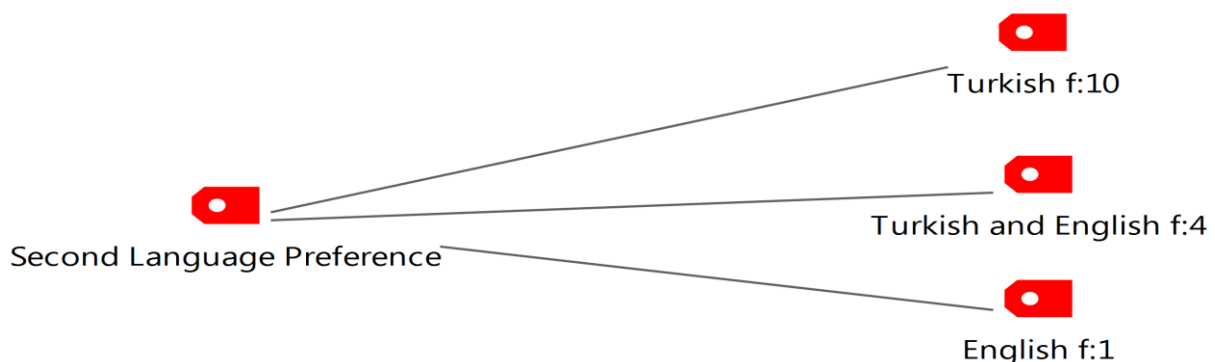
*Interview Record 8: "Turkish. Because we live in Turkey."*

*Interview Record 15: "I would like him to study English."*

*Interview Record 12: "I want Turkish and English because we live here."*

When the data obtained in the study is examined, it is seen that 47% of the Syrian parents in the study group want their children to receive Turkish education. They stated that the reason for this was that they lived in Turkey. It is thought that such a result came about because the Syrian parents living here thought of continuing to live in Turkey. It is seen that Syrian students have difficulties in using Turkish, but their families support them to learn.

The ninth sub-problem of the research, "What is the second language preference for the children of the parents under temporary protection other than their mother tongue? The findings regarding the "question are as follows:



**Figure 10.** Second Language Preference for Children of Temporary Protection Parents

Figure 10 shows the codes and categories for Second Language Preference for Children of Temporary Protection Parents. When the participants' opinions about the second language preference other than their mother tongue for the children of the parents under temporary protection were examined, "Turkish  $f=10$ " was preferred the most. Afterwards, "Turkish and English  $f=4$ " and "English  $f=1$ " were preferred. Examples from the interview recordings are as follows:



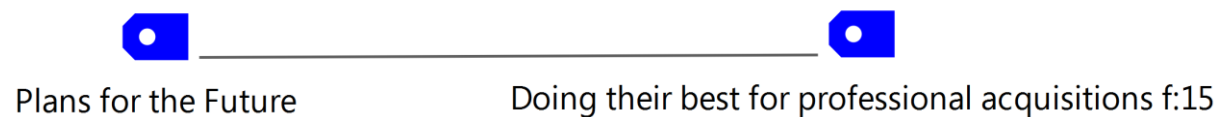
*Interview Record 2: "My preference is Turkish."*

*Interview Record 11: "Stage 1 in Turkish, but I would like it in English too."*

When the data obtained in the study is examined, it is seen that 66% of the Syrian parents in the study group have Turkish as their second language preference. Turkish language is followed by English. It is thought that the reason for this is that immigrant families want to immigrate to European countries.

#### **Future expectations and dormitory preferences of parents under temporary protection for their children**

The findings related to the tenth sub-problem of the research, "What are the future plans of the parents under temporary protection for their children?" are as follows:



**Figure 11.** Future Plans of Parents under Temporary Protection for their Children

Figure 11 shows the codes and categories for Future Plans of Parents under Temporary Protection for their Children. When the participant opinions about the future plans of the parents under temporary protection were examined, it was seen that "Doing their best for them to acquire a profession f= 15". Examples from the interview recordings are as follows:

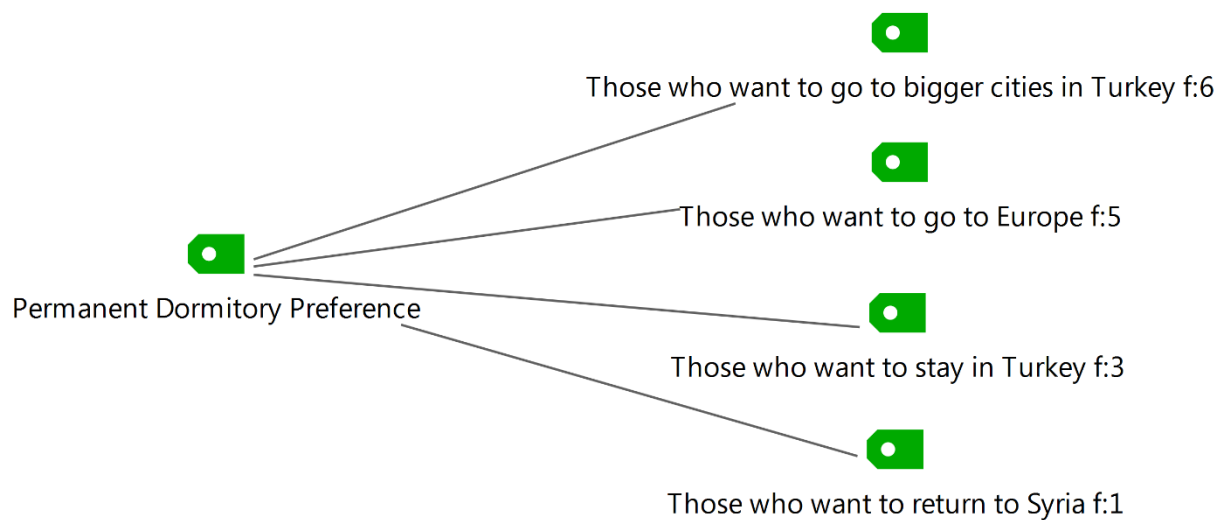
*Interview Record 4: "I want him to go to university and become a civil servant."*

*Interview Record 1: "I want them to read, at least I want them to have documents so they can work."*

*Interview Record 13: "I would like my children to find jobs in the legal field such as police and prosecutors. That's why I try to get them to read."*

When the data obtained in the study is examined, it is seen that 100% of the Syrian parents in the study group want their children to have a good profession in the future. In fact, these families have stated before that the reason for their migration is that they want their children to have a good future. Securing their future is among their most basic objectives. It is thought that it is an expected situation that they want this because of the traumas and difficulties they have experienced due to the war.

The eleventh sub-problem of the research, "What are the permanent dormitory preferences of the parents under temporary protection? The findings regarding the "question are as follows:



**Figure 12.** Opinions of Parents Under Temporary Protection Regarding Permanent Dormitory Preference

Figure 12 shows the codes and categories for Opinions of Parents Under Temporary Protection Regarding Permanent Dormitory Preference. According to the opinions of those under temporary protection regarding their choice of permanent dormitory, “Those who want to go to bigger cities in Turkey f= 5”, “Those who want to go to Europe f= 3”, “Those who want to stay in Turkey f=3” and It has been observed that “those who want to return to Syria f=1”. Examples from the interview recordings are as follows:

*Interview Record 12: “I would like to stay in Turkey. I don't want to go to Kilis, but if my children get a university degree elsewhere, I will go to that city.”*

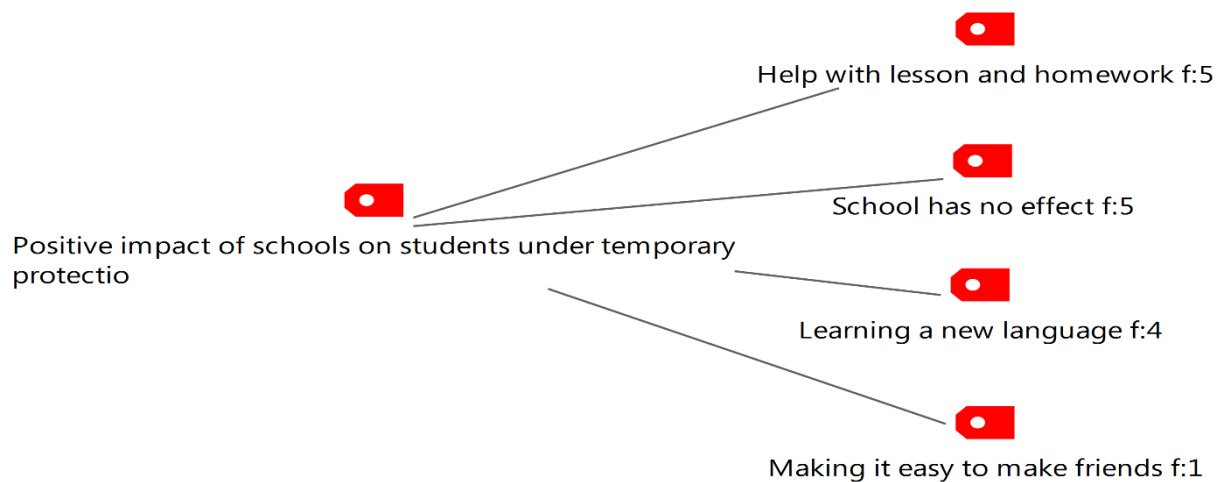
*Interview Record 14: “I would like to go to Dubai.”*

*Interview Record 5: “I don't want to be in another country. But I can go to Gaziantep, Konya, Mersin, Istanbul.”*

When the data obtained in the study are examined, 60% of the Syrian parents in the study group want to stay in Turkey, 40% want to migrate to a larger city such as Gaziantep, Istanbul, Konya, Mersin, and 33% want to migrate to European countries. It was concluded that only 6% wanted to return to Syria. According to this result, it is seen that the vast majority of immigrants under temporary protection do not plan to go to any country or return to their country, but plan to settle in Turkey.

### **Positive Effects of Schools According to Temporary Protection Parents**

The twelfth sub-problem of the research, “What are the positive features that schools bring to students under temporary protection, according to the opinions of the parents under temporary protection? The findings regarding the question “are as follows:



**Figure 13.** Participant Views on the Positive Effects of Schools on Students under Temporary Protection

Figure 13 shows the codes and categories for Participant Views on the Positive Effects of Schools on Students under Temporary Protection. When we look at the participant's views on the positive effects of schools on students under temporary protection, according to the frequency, "Progress in lessons and homework f= 5", "School has no effect f= 5", "Learning a new language f=4", "Making friends easier f=4" has been found. Examples from the interview recordings are as follows:

*Interview Record 11: "In terms of education, they are progressing well in their classes and homework."*

*Interview Record 5: "The school didn't add anything. In fact, before my child went to school, he was calmer, now he is irritable."*

*Interview Record 9: "They've come a long way. They started to learn the Turkish language. They learned a lot of things we didn't know. They have progressed particularly well in terms of reading and writing."*

*Interview Record 14: "They had good friends. They had good teachers. They have a new world. They only had Arabic in Syria, and when they came here, they learned Turkish as well. Imagination worlds have evolved."*

When the data obtained in the study were examined, it was seen that 77% of the Syrian parents in the study group thought that their children socialized through school and made new friends, learned a new language and learned new information on many subjects. It is seen that 33% of the parents think that the school does not have a positive contribution.

## **CONCLUSION and DISCUSSION**

The following results were obtained in the research, which aimed to determine the problems faced by the students under temporary protection who go to primary school in Kilis, in which data were obtained by using the interview method:

When the reasons for the arrival of Syrian families under temporary protection are examined, it can be said that the general reason they came to Turkey is because of the war. appear to have migrated. The main reason why they prefer the province of Kilis when migrating is that it is the closest safe zone bordering Syria. Apart from this, the fact that most of their relatives are in Kilis and they liken the life in Kilis to their life in Syria are also seen among the reasons for their preference. It is seen that there are families who had to live in this city because they could not legally go to another city after emigrating to Kilis. Similar findings are seen in the study of Saklan (2019). Syrian students stated that because they thought that the ongoing civil war in Syria would not end in a short time, they mostly left their homes with a decision made by their family elders and migrated to the nearest countries they deemed safe. The primary factor for Syrian students to come to Turkey is the fact that their relatives and compatriots live in Turkey and that they lack financial means.

Considering the views on the educational status of the children under temporary protection before they migrated, it is seen that 60% of the children attended school before they migrated and 40% of them could not go to school because of the war. When the reasons for not continuing the education of children in Syria are examined, it can be said that it is due to the war, the fact that their age is not suitable for going to school and economic difficulties. In addition to these, during the interviews, opinions were also received that the older children of the families had to meet the basic needs of the family such as shelter and livelihood in the first years of the war, therefore they could not continue their education, but they would like to continue their education if the conditions improved. Similar findings were found in many studies identified in the literature. According to Rogers & Şirin (2015), half of Syrian children could not go to school in the 2014-2015 academic year. Syrian children have faced various setbacks and obstacles in front of getting an adequate education in the countries they migrated to. According to United Nations estimates, about half of Syrian migrant children were not enrolled in school by mid-2015. The enrollment rate of Syrian school-age children is estimated at 20 percent in Lebanon, 30 percent in Turkey, and 68 percent in Jordan. In Turkey, Syrian refugee children are much more likely to attend school in camps than in urban settings, and by gender, girls are more likely than boys. less school enrollment. In his study, Saklan (2019) draws attention to the increase in the number of girls who are married at an early age since the beginning of the events in Syria. According to the research conducted by Alpaslan (2019), it was found that Syrian families forced their girls into marriage at an early age, and male students were employed rather than going to school for financial support to the family. Thus, the problem of employing Syrian students as child labor arises. According to teachers, Syrian children are forced into marriage or work. Syrian children who have to work for a living cannot continue their education. In the study of Alpaslan (2019), 80% of the participants stated that the lack of livelihood prevented the education of children. According to Karataş, et al. (2016), it is stated that some of the Syrians in Turkey work on the street at a young age due to economic reasons.

In our study, it was determined that 60% of the Syrian families had an income of 1000-2000 TL. This is a very low figure. It has been determined that some immigrant students do not want to attend school due to financial inadequacy. Şerif (2020) also stated in his study that the monthly income of 80 percent of the families of the participants is below the minimum wage. The low income of Syrian families causes some of the students to work

at school age and to be absent from school. According to Karataş, et al. (2016), working children are often unable to attend school, and children who both work and go to school fail to show sufficient success at school and leave their compulsory education in the middle, thus depriving them of the necessary equipment for their future working life.

If we look at the problems experienced by students under temporary protection at schools, one of the most social problems is that Syrian students have adaptation problems with their teachers. It is seen that the teachers' ability to provide education to foreign students is insufficient and they experience difficulties due to their prejudices. It is seen that some immigrant students change their classes due to communication and adaptation problems with their teachers. In the study of Sağlam & Kanbur (2017), teachers working in primary schools with a multicultural structure; It was concluded that the students under temporary protection did not take into account the students under temporary protection in the classroom, ignoring their different cultures, their motivations, and the negativities they experienced. On the other hand, another social problem experienced by immigrant students is the adaptation problem they experience with Turkish students. When the data obtained in our study were examined, it was seen that some of the Syrian children did not want to attend school due to the adaptation problem they experienced. It is seen that the parents of these children want their children not to be excluded and to be liked by the school. In Saklan (2019), the main reason for the absenteeism of Syrian students in their study is that their families do not want to send their children to school; thinking that their children are discriminated against at school, fear of not being able to protect their own cultural values, etc. determined the reasons. Yigit & et al. (2021), on the other hand, stated that the socio-economic inadequacies of Syrian students, the negative attitudes of Syrian families towards school and teachers, and the prejudiced and discriminatory attitudes of Turkish parents negatively affect school adjustment. Kiral & Beyli (2021) stated in their research that students approached asylum seekers negatively, and that the main reasons for this were the fear of harming their place of residence and the fact that they saw their own safety in danger. Topkaya & Akdağ (2016) found in their studies that Turkish students have a partially negative attitude towards asylum seekers. Bozan et al. (2021), it was concluded that Syrian and Turkish families complicate the adaptation process. It has been stated that Syrian families forming their own subcultures and not adapting to society have a negative impact on children. Kiremit et al. (2018) stated in their research that Turkish students adopt some negative approaches to Syrian students. Accordingly, it was stated that Turkish students labeled Syrian students as "Syrian" and addressed them in this way. In addition, it was observed that some teachers stated that the behaviors of Turkish children in the classroom, such as swearing, were caused by Syrian students. In the study of Ereş (2016), it was determined that immigrant children do not interact socially with their friends, and they feel a difference and humiliation due to their minority and low income. In addition, it was stated that other children in the class excluded immigrant children, regarded them strangely, had difficulty in getting along because of language problems and cultural differences, and sometimes quarreled. Kanu (2008), in his study, found that refugee students had difficulty in adapting because they experienced post-migration trauma and had psychosocial problems. Primary school administrators and classroom teachers stated that due to cultural

differences, Syrian students had difficulties in establishing friendships, and they first established friendships with children of their own nationality. According to Alpaslan (2019), immigrant students feel lonely, introverted and have low motivation. He also has problems with adaptation and school attendance. Tosun et al. (2018) conducted with refugee students, 38% of the students in the study stated that their friends excluded them because they were foreigners. 48% of the students in the study stated that they did not spend time with their Turkish friends outside of school, more than 50% did not find Turkish culture similar to their own culture, 44% stated that they did not meet with Turkish neighbors in the place where they lived, and 43% stated that they felt foreign to the city they lived in. According to the results of Bozan, et al. (2021), it was determined that Syrian students are still not fully accepted, and Syrian students prefer each other to play as the grade level progresses. In addition, the adaptation process of Syrian students studying in primary schools was examined and it was concluded that teachers behaved negatively towards Syrian students without realizing it. According to Taş (2020), in order for an effective education process to take place in a multicultural classroom, the teacher must have a positive perspective away from prejudices and adequate training and experience in this regard. Özdemir (2017) also stated in his study that negative perceptions are formed by citizens living in Turkey as a result of negative news or unfounded claims about Syrian refugees. Similar to this result, Özenç&Saat (2019) concluded in their study that the parents of Turkish students exhibited negative attitudes towards Syrian students under temporary protection. Keskin (2019) revealed that secondary school students are not very willing to make friends with refugee students in their further education life, in their daily life at school and out of school, and similarly, they do not want to be in the same group with refugee students in educational activities held in the classroom. In his research, Saklan (2019) stated that Syrian students have difficulties in adapting to school, new friends and teachers. In many other studies (Yiğit & et al. 2021; Yüce,2018), it has been determined that Syrian students have adaptation problems. Similar findings were found in the aforementioned study and the literature, and it was concluded that Syrian students had adjustment problems at schools for various reasons.

According to another finding obtained from the research, the language problem comes first among the educational problems experienced by Syrian students. It is seen that they have difficulties in their lessons because they do not know Turkish, and they are ashamed because they cannot express themselves well. It is seen that they have difficulties in subjects such as reading, writing and understanding, especially in Turkish lessons. There are also problems such as difficulty in homework due to language problems. The results of other studies show similarity. According to Taş (2020), students from different cultures, especially refugees, have problems in learning Turkish. Students often encounter problems such as pronouncing words correctly, understanding what they are listening to, writing in accordance with the rules, and expressing themselves. Numerous studies have determined that students under temporary protection have language problems, communication and adaptation problems (Şensin 2016, Sağlam & İlksan Kanbur 2017, Aim & Yaşar,2018; Başar et al., 2018; Tosun et al., 2018; Polat, 2019; Utaş , 2019; Ergen & Şahin, 2019; Külekçi & et al., 2020; Aytaç, 2021; Alkalay & et al. 2021 Alpaslan, 2021; Avcı, 2021; Bucak, 2021; Keskin, 2021; Saklan, 2021). According to Karaağaç and Güvenç (2019), the most important problem encountered in the education of students under temporary protection is language. These

students have difficulty in watching the program due to the lack of basic language skills such as speaking, reading comprehension and listening skills. Yigit & et al. (2021), in their study, determined that Syrian students could not communicate with teachers and peers due to language barriers, and this situation negatively affected the adaptation of Syrian students to school. Şerif (2020) also stated in his study that Syrian students think that they are temporary in Turkey and that this is an obstacle for them to learn Turkish. Bozan et al. (2021), in their study, stated that the fact that Syrian families did not learn Turkish as a result of creating a subculture emerged as a factor that made communication with teachers difficult.

When the data obtained in the study were examined, it was seen that 66% of the Syrian parents in the study group did not have any expectations from the Turkish education system. According to this result, it is thought that Syrian parents are indifferent to their children's education. On the other hand, 44% of the study group stated that their children had difficulties in doing their homework and they wanted support so that their children could be successful and continue to university. In addition, it has been determined that they have demands such as computer-assisted education, Arabic education, religious education and special additional lessons. Bozan, et al., (2021), also stated in their research that the parents of Syrian students do not communicate with the teacher due to their indifference, which complicates the adaptation process. In addition to this result, in the study of Kiral & Beyli (2021), it was determined that the students were aware of this and that they were happy to be at school, with the opportunities offered by the school, even though there were problems, considering that Syrian children came to Turkey with their families fleeing the war.

When the data obtained in the study are examined, it is seen that 53% of the Syrian parents in the study group find the Turkish education system inadequate and 47% find it sufficient. Alkalay & et al.(2021) found that Syrian families were indifferent in the studies. It has been determined in our study that although Syrian families are indifferent, they find the Turkish education system inadequate. In their study, Alkalay & et al. (2021) stated that it is an important problem that the families of Syrian students do not care about education and act indifferently. They have determined that they do not pay much attention to school and lessons, and do not make an effort for their education, since even the basic needs of Syrian students cannot be met due to parent-related problems and they cannot have a peaceful family environment.

When the data obtained in the study is examined, it is seen that 47% of the Syrian parents in the study group want their children to receive Turkish education. It can be said that families who prefer Turkish education prefer because they live in Turkey and because they want their children to develop themselves and have a profession here. In addition, it is thought that such a result came about because the Syrian parents living here thought of continuing to live in Turkey. It is seen that Syrian students have difficulties in using Turkish, but their families support them to learn. Considering the second language preferences of parents under temporary protection for their children other than their mother tongue, it is seen that 66% of them have a second language preference in Turkish, and there are also parents who want them to learn Turkish and English. It is thought that the reason for this is that immigrant families want to immigrate to European countries.

When the data obtained in the study is examined, it is seen that 100% of the Syrian parents in the study group want their children to have a good profession in the future. Other findings of the study have also determined that one of the reasons for the migration of Syrian families is that they want their children to have a good future. In addition, it is seen that there are parents who state that they want their children to get into university and become doctors, engineers and teachers. Accordingly, it can be said that they want their children to acquire a high-status profession. It is thought that one of the most basic aims of the families participating in the study is to secure their future.

According to the answers received from the participants to the question of whether there is another country other than Turkey where those under temporary protection plan to go as a permanent home, it is seen that they mostly want to stay in Turkey, but they want to go to a city larger than Kilis. When the data obtained in the study are examined, 60% of the Syrian parents in the study group want to stay in Turkey, 40% want to migrate to a larger city such as Gaziantep, Istanbul, Konya, Mersin, and 33% want to migrate to European countries. It was concluded that only 6% wanted to return to Syria. According to this result, it is seen that the vast majority of immigrants under temporary protection do not plan to go to any country or return to their country, but plan to settle in Turkey.

When we look at the positive effects of schools on children under temporary protection, it is seen that 77% of Syrian parents think that their children socialize and make new friends, learn a new language and learn new information on many subjects thanks to school. It is seen that 33% of the parents think that the school does not have a positive contribution.

In general, when we look at the results of the research, it is seen that the Syrian families had to migrate due to the war, they could not continue their education in their country when the war started, and then they could not continue their education due to unfavorable living conditions, they still have adaptation and language problems, they found the Turkish education system insufficient and they did not have any choice from the Turkish education system. It has been concluded that they do not have any expectations, they want to receive Turkish education and they want to continue living in Turkey in their future lives.

## **RECOMMENDATIONS**

According to the results of the research, the following suggestions were made:

Children who could not continue their education due to financial inadequacy when they immigrated to Turkey due to the war in Syria should be identified and within the scope of the project, the schooling of children can be ensured by cooperating with non-governmental organizations that provide schooling for children.

When asked about the solutions offered to the problems that the children experienced in schools, it was seen that the children did not benefit from the guidance teacher at the school. By increasing the number of counselors



in schools, only counselors who take care of children under temporary protection can be found and thus the psychological resilience of children can be strengthened.

The Turkish lessons that children take in schools are not sufficient, and accordingly, the success of their children decreases rather than increases. Additional classes may be offered in schools only for children under temporary protection.

The children who do not have a positive contribution from the schools can be identified by the teacher and the principal, and alternative ways can be developed to investigate the reasons and improve the conditions.

In the literature, studies based mostly on the opinions of teachers regarding the problem children experience have been found (Şensin 2016, Sağlam & İlksan Kanbur 2017, Başar & et al., 2018; Tosun & et al., 2018; Polat, 2019; Utaş, 2019; Ergen & Şahin, 2019; Külekçi & et al, 2020; Aytac, 2021,). As in the current study, there is not enough research in which the opinions of parents are taken. It is thought that studies on this subject will provide more qualified solutions to the problems.

#### **ETHICAL TEXT**

In this article, magazine writing rules, publication principles, research and publishing ethics rules, magazine ethics rules are complied with. Responsibility for all kinds of violations related to the article belongs to the authors. For this study, Kilis 7 December University Scientific Research and Publication Ethics Commission was approval on 06.04.2020 and the approval of the Ethics Committee number 76062934 and numbered 2020/9.

**Authors Contribution Rate:** In this study, the contribution rate of the first author is 75% and the contribution rate of the second author is 25%.

#### **REFERENCES**

- AFAD. (2017). "Türkiye'deki Suriyelilerin demografik görünümü, yaşam koşulları ve gelecek beklentilerine yönelik saha araştırması" <https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/25337/xfiles/17a> Türkiye'deki Suriyelilerin Demografik Görünümü Yaşam Koşulları ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması 2017.pdf (Erişim04.12.2020 )
- Alkalay. G., Kiral, B., & Erdem, A. R. (2021). İlkokul yönetici ve sınıf öğretmenlerine göre Suriyeli sığınmacı öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi [MSKU Journal of Education]*, 8(1), 231-249. DOI: 10.21666/muefd.809182
- Alpaslan, S.(2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı İlköğretim Tezli Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi.
- Amaç, Z., & Yaşar, M. R. (2018). İlk ve ortaokullardaki Suriyeli öğrencilerin eğitimi Türkiye' de yapılan akademik çalışmalar üzerine sistematik bir inceleme. *The Journal of Academic Social Sciences*, 85(85), 417–434.
- Avcı, Z. (2019).*Türkiye'de erken çocukluk eğitimine devam eden Suriyeli çocukların okul deneyimlerinin incelenmesi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi.

- Aytaç, T. (2021). Türkiye’de ki Suriyeli çocukların eğitim sorunlarına bir bakış: bir meta-analiz çalışması. *Milli Eğitim Dergisi, Türkiye’de ve Dünyada Göçmen Eğitimi*, 173-193 . DOI: 10.37669/milliegitim.930387
- Başar, M, Akan, D & Çiftçi, M. (2018). Mülteci öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunlar. *Kastamonu Dergisi*, 26(5), 1571-1578.
- Bozan, M. A. , Akçay, A. O. & Karahan, E. (2021). İlkokullarda eğitim gören Suriyeli öğrencilerin uyum sürecinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi, Türkiye’de ve dünyada göçmen eğitimi*, 309-335 . DOI: 10.37669/milliegitim.960017
- Bucak, M.(2021).*Mülteci çocukların devam ettikleri ilkokulların yönetiminin okul yöneticisi, öğretmen ve mülteci veli bakış açısıyla değerlendirilmesi*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Cırit-Karaağaç, F. & Güvenç, H. (2019). Resmi ilkokullara devam eden Suriyeli mülteci öğrencilerin eğitim sorunları. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 530-568. DOI: 10.26466/opus.530733
- Erder, S. (1986). *Refah toplumunda “Getto” ve Türkler*. Teknografik Matbaacılık
- Ereş, F. (2016). Problems of the immigrant students’ teachers: are they ready to teach? *International Education Studies*. c.9, s.7: 64-71.
- Ergen, H & Şahin, E. (2019). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili yaşadıkları problemler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(44), 377-405.
- Eser, E. (2014). Küreselleşme süreci ve eğitime etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2 (2), Aralık, 211-224.
- Göçdaresi.(2021).“2016TürkiyeGöçRaporu”,[https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/files/2016\\_yiik\\_goc\\_raporu\\_haziran.pdf](https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/files/2016_yiik_goc_raporu_haziran.pdf) (Erişim18.04.2021 )
- Gürbüz, Ş. (2006). *Kırdan kente zorunlu göçün nedenleri ve sonuçları, 8-11 Aralık Uluslararası Göç Sempozyumu*. Sistem Matbaacılık.
- İçduygu, A. & Sirkeci, İ. (1999). *Cumhuriyet dönemi Türkiye’sinde göç hareketleri, 75 yılda köylerden kentlere*, Oya Baydar (der.), Tarih Vakfı Yayınları.
- Johnson, B. & Christensen, L. (2008). *Educational Research: Quantitative, Qualitative, And Mixed Approaches*. New York: Sage.
- Kanu, Y. (2008). Educational needs and barriers for African refugee students in Manitoba. *Canadian Journal of Education*, 31(4), 915-940.
- Karataş, K., Attepe Özden, S., Ege, A., Fırat, E., Erim, F. ve Aslan, H. (2016). *Ankara sokaklarında çalıştırılan çocuklar: Sorunlar ve ihtiyaçlar*. Ankara: Anıl Grup Matbaacılık Yayıncılık.
- Keskin, A.(2019). *Ortaokullardaki mülteci öğrencilere yönelik öğretmen ve öğrencilerin tutumlarının incelenmesi*, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Kıral, E. & Beyli, R. (2021). Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Mükemmellik Arayışı Dergisi (USMAD)*,1 (1), 45-74.
- Kiremit, R.,F., Akpınar,Ü., Tüfekci-AkcanA.(2018). Suriyeli öğrencilerin okula uyumları hakkında öğretmen görüşleri. *Kastamonu Education Journal*. c. 26, s.6: 1-11.
- Külekcı, A. E., Gezeroğlu, E. & Toma, Ş. G. (2020). Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili okul yöneticilerinin görüşleri. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3/1. 1-15.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage.
- Özdemir, E. (2018). Suriyeli mültecilerin Türkiye'deki algıları. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 16(1), 116-136. <https://dx.doi.org/10.17134/khosbd.405253>
- Özenç, E. G. ve Saat, F. (2019). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaştığı sorunlar. *International Journal of Active Learning*, 4(2) , 60-74.
- Polat, A. (2019). *Yabancılarla (Suriyeli göçmen çocuklara) Okuma yazma öğretimi sürecine ilişkin Sınıf öğretmenlerinin görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

- Rah, Y. Choi, S. & Nguyen, T.S.T. (2009). Building bridges between refugee parents and schools. *International Journal of Leadership in Educational*, 12 (4), 347-365.
- Roxas, K. (2011). Tales from the front line: Teachers' responses to Somali Bantu refugee students. *Urban Education*, 46(3), 513-548.
- Sağlam, H. İ., & Kanbur, N. İ. (2017). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 310-323.
- Saklan, E. (2018). *Türkiye'deki Suriyeli eğitim çağı çocuklarının eğitim süreçleri üzerine bir çözümleme*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı Eğitim Ekonomisi ve Planlaması Programı, Doktora Tezi.
- Suarez-Orozco, C. (2000). Identities under siege: Immigration stress and social mirroring among the children of immigrants. In A. Robben & M. Suarez-Orozco (Eds.), *Cultures under siege: Collective violence and trauma* (pp. 194-226). Cambridge University Press
- Sutner, S. (2002). How schools can help refugee students. *Harvard Education Letter*, 18(5), 3-5.
- Şensin, C. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin Suriye'den göçle gelen öğrencilerin eğitimlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şerif, İ. (2020). *Türkiye'deki Suriyeli çocuklara yönelik eğitim politikasının etkisi: Batman örneği*, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi Ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Şirin, S. R. and Rogers-Şirin, L. (2015). *The educational and mental health needs of Syrian refugee children*. Washington, DC: Migration Policy Institute.
- T.C. Başbakanlık afet ve acil durum yönetimi başkanlığı (afad). (2017). Türkiye'deki Suriyelilerin demografik görünümü, yaşam koşulları ve gelecek beklentilerine yönelik saha araştırması. Aralık 2017. <https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/25337/xfiles/17a> (Erişim 04.12.2020)
- Taş, İ. D. (2020). *The case study of a multicultural classroom environment: syrian and iraqi refugees*, *Education and Society*, Vol. 38, No. 2, 2020, pp. 81-99
- Topkaya, Y. & Akdağ, (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Suriyeli sığınmacılar hakkındaki görüşleri (Kilis 7 Aralık Üniversitesi örneği). *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. c. 7, s. 1:767-786.
- Tosun, A, Yorulmaz, A, Tekin, İ & Yıldız, K. (2018). Mülteci öğrencilerin eğitim sorunları, eğitim ve din eğitiminden beklentileri: *Eskişehir örneği*. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (1), 107-133. DOI: 10.17494/ogusbd.457087
- Utaş, İ. (2019.) *Suriyeli sığınmacı 7. Sınıf öğrencilerinin göç konusuna ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı.
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6458.pdf> (Erişim 03.05.2021)
- Yalçın, C. (2004). *Göç sosyolojisi*. Anı Yayınları.
- Yıldırım, F., & Amaç, Z. (2018). Modern dönemde edebiyat, eğitim, iktisat ve mühendislik "Suriyeli yetimler için sosyal uyum projesi: süreç ve sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri" (Editörler: BAŞAL, H. A.; ÖNER M., N., K., ; ULUTÜRK Y.) Berikan Yayınevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayınevi.
- Yiğit, A., Şanlı, E. & Gökalg, M. (2021). *Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin okula uyumlarına yönelik öğretmen, okul yöneticileri ve öğrencilerin görüşleri*. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 471-496. DOI: 10.7822/omuefd. 856750
- Yüce, E. (2018). *Geçici koruma altında bulunan Suriyeli öğrencilerin okula uyumları*, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programı, Yüksek Lisans Tezi.

## İLKOKULDA EĞİTİM GÖRENCİ KORUMA ALTINDAKİ ÖĞRENCİLERİN YAŞADIKLARI ZORLUKLARIN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

### Öz

Savaş gibi yıkıcı ve sonuçlarının ağır olduğu olaylarda insanlar psikolojik ve fizyolojik zarara uğrayabilirler. Bu tür olaylarda daha kötü etkilenen grup her zaman çocuklar olmuştur. Çocukların yaşadığı bu kriz onların yeni bir başlangıca uyum sağlamasını zorlaştırırken bir yandan da eğitimlerini ve psikolojik sağlıklarını risk altına sokmaktadır. Araştırmada çocukların bu riskli durumunu en aza indirmek için geçici koruma altındaki çocukların eğitim ortamlarında yaşadıkları zorluklar ve ebeveyn görüşlerine göre eğitimden beklentileri incelenmiştir. Araştırma da nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Veri toplama aşamasında 15 Suriyeli aile ile görüşme yapılmıştır. Veriler analiz edilirken MAXQDA programı kullanılmıştır. Elde edilen bulgular tematik analiz yapılarak velilerin görüşleri belli temalar altında toplanmıştır. Çalışma sonucuna göre geçici koruma altındaki öğrencilerin savaş nedeniyle göç etmek zorunda kaldıkları, savaş başlayınca ülkelerinde eğitimlerine devam edemedikleri daha sonra da yaşam koşullarının elverişsiz olmasından dolayı okula devam edemedikleri, halen uyum ve dil problemi yaşadıkları, Türk eğitim sistemini yetersiz buldukları ve Türk eğitim sisteminden herhangi bir beklentilerinin olmadığı, Türkçe eğitim almak istedikleri ve ileriki yaşamlarında Türkiye’de yaşamaya devam etmek istedikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

**Anahtar kelimeler:** Göç, Göçmen Öğrenci, Veli

## GİRİŞ

İnsanlar çeşitli nedenlerden dolayı yaşadıkları coğrafyadan ayrılarak başka coğrafyaya gidebilirler. Bu yer değiştirme hareketine göç denilmektedir. Literatürde göç kavramına ilişkin birçok tanım bulunmaktadır. En genel anlamıyla göç kavramı “makul bir mesafe ve etki oluşturacak kadar bir zaman içerisinde yapılan her türlü yer değiştirme hareketi” olarak tanımlanmaktadır (Erder, 1986). Göç, sebeplerine göre, amaçlarına göre ve çalışma, sığınma ve kullanılan yöntemlere göre olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Sebeplerine göre göç zorunlu ve gönüllü göç olmak üzere ikiye; çalışma, sığınma ve kullanılan yöntemlere göre göç ise yasal, yasa dışı gibi farklı kriterlere uygun olarak tanımlanabilir. Bunun yanında “ekonomi, sosyoloji, demografi, coğrafya, tarih, psikoloji, uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi ve diğer bazı ilgili farklı bilimsel disiplinler göç ile ilgili konulara farklı bakış açısıyla değinmektedir” (İçduygu & Sirkeci, 1999). Mevcut araştırmada zorunlu göç kavramı önem taşımaktadır. Zorunlu göç, var olan nüfusun yerleşim yerlerinden zorla uzaklaştırılması ya da yaşanılan yerin şartlarından dolayı göç yapan insanların istekleri dışında yapılmasıdır (Gürbüz, 2006). Zorunlu göçün nedenleri depremler, yangınlar, iklimde değişiklikler gibi doğal afetler olabileceği gibi savaş, şiddet gibi beşeri olaylardan dolayı olabilmektedir. Bu çalışmada dikkat çekilen nokta ise savaşlardır. Şiddet ve savaşın getirmiş olduğu göçler en travmatik göç sebepleri arasında yer almaktadır. (Yalçın, 2004). Dolayısıyla göç, göç eden grubun dışında göç edilen yerdeki topluluğu da etkilemektedir.

Türkiye, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK,2021) kapsamında bazı bireysel uluslararası koruma hakları tanımıştır. Bu koruma haklarından bir tanesi de mülteciliktir. 1951 Cenevre Sözleşmesine göre mülteci; ırkı, dini, uyruğu, belirli bir gruba aitliği ya da siyasi fikirlerinden dolayı baskıya uğrayacağı için haklı nedenlerle korktuğu, vatandaşı bulunduğu ülkenin korumasından faydalanmayan veya söz konusu korku sebebiyle faydalanmak istemeyen yahut uyrukluğuna yoksun ve bu tür olayların sonucunda önceden yaşadığı ülkesinden farklı ve o ülkeye dönemeyen veya söz konusu korkudan dolayı dönmek istemeyen kişilerdir (YUKK,2021). Günümüzde mevcut savaşlar, çatışmalar ve baskılar sonucu zorunlu göçe uğrayan binlerce göçmen, sığınmacı ve mülteci bulunmaktadır. Yakın tarihte gerçekleşen ve geniş kitleyi kapsayan Suriye’deki iç karışıklıklar ve çatışmaların başlamasıyla gelişen göçler, Türkiye, diğer komşu ülkeler ve Avrupa Birliği (AB) ülkelerini etkilemiştir. En fazla geçici koruma altındaki sığınmacıya ev sahipliği yapan Türkiye, aynı zamanda dünyada en çok mülteci bulunduran ülke konumuna gelmiştir. Bu sebeple göçün etkilerini yoğun olarak yaşamaktadır. Suriye Arap Cumhuriyetinde, iç karışıklıklar Mart 2011’de baş göstermiştir. Çatışma ortamından kaçan Suriyeliler, ilk kez 29 Nisan 2011’de Hatay ili Yayladağı ilçesinden 260 kişilik bir grup olarak Türkiye’ye giriş yapmıştır. 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 91 inci maddesine dayanılarak hazırlanan ve 22/10/2014 tarihli ve 29153 numaralı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Geçici Koruma Yönetmeliği ile ülkemize göç eden Suriyeliler geçici koruma statüsü altına alınmışlardır (AADYB, 2017).

Geçici koruma, kitlesel akın olaylarında acil çözümler bulmak üzere geliştirilen bir koruma biçimidir. Devletlerin geri göndermeme yükümlülükleri çerçevesinde kitleler halinde ülke sınırlarına ulaşan kişilere, bireysel statü belirleme işlemleri ile vakit kaybetmeden, uygulanan pratik ve tamamlayıcı bir çözüm yoludur (Göç İdaresi, 2021).

Ülkemizde geçici korumayı 04/04/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 91'inci maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 13/10/2014 tarihli ve 2014/6883 sayılı Geçici Koruma Yönetmeliği çerçevesinde sağlamaktadır Türkiye, geçici korumanın üç temel unsurunu yerine getirmekte ve Suriyelilere şu şekilde geçici koruma sağlamaktadır: Açık sınır politikası ile ülke topraklarına kabul etmesi, geri göndermemesi ve gelen kişilerin temel ve acil ihtiyaçlarının karşılanması (Göç İdaresi,2021).

Suriye'de yaşanan insani krizin büyümesi sonucunda sınır bölgemizde meydana gelen toplu nüfus hareketleri ile ülkemize giriş yapan Suriyeliler kayıt altına alınmış ve alınmaya da devam etmektedir. 29.05.2017 tarihi itibarıyla geçici koruma altına alınan Suriyeli vatandaşların biyometrik kayıt sayıları 247 bini kamp içinde ve 2 milyon 774 bini kamp dışında olmak üzere Türkiye'deki Suriyelilerin toplam sayısı 3.020.654 olmuştur (AADYB, 2017). Kayıt altına alınan Suriyelilerin il nüfuslarına göre oranları incelendiğinde; %93.50 ile ilk sırayı Kilis ili almaktadır. 29.05.2017 tarihi itibarıyla Kilis kamp içinde yaşayan Suriyeli sayısı 33.651, kamp dışında yaşayan Suriyeli sayısı 92.017, toplam Kilis ilinde yaşayan Suriyeli sayısı 125.668'dir (AADYB, 2017). Yani il nüfusunun büyük bir kısmını geçici koruma altına alınan Suriyeli bireyler oluşturmaktadır. Türkiye'de mültecilere yönelik eğitim, sağlık, barınma, beslenme gibi birçok hizmet verilmektedir. Geçici koruma sağlanırken açık sınır politikası ile ülke topraklarına kabul edilen Suriyelilerin ilk olarak temel ve acil ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmıştır. Beslenme ve barınma sorunları öncelikli olarak giderilirken dil, kültürel ve eğitsel sorunları geri plana düşmektedir.

MEB, 2015'e göre, mülteciliğin var oluşu ve bu insanlara yönelik politikalar, Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye gelmesiyle önemli bir durum arz etmektedir. Diğer yandan Türkiye'de mülteci çocuklara yönelik eğitim hizmetlerinin planlı bir yapıya sahip olmasında Suriye'den gelen kişilerin, sayıca daha fazla olmalarından dolayı önemli bir role sahip olduğu söylenebilir. Geçici koruma altındaki çocukların eğitimleri için izlenen politikalar, başta Suriyelilerin geri dönecekleri olasılıkları üzerinden ilerlemeye çalışılmış, eğitimleri Türkçe yerine Arapça müfredat ile devam ettirilmiş ve böylece Geçici koruma altındakilerin geri döndükleri zaman herhangi bir problem yaşamaması amaçlanmıştır. Buna karşılık farklılaşan siyasi ve sosyoekonomik koşullar doğrultusunda Türkiye'deki Suriyeli çocukları okula kazandırmak için 2014 yılından itibaren yasal olarak çalışılmış ve bununla ilgili kurumsal düzenleme tamamlanmıştır (MEB,2015; Akt. Tosun vd, 2018: 2).29 Mart 2017 itibarıyla Millî Eğitim Bakanlığı verilerine göre, yürütülen eğitim hizmetleri kapsamında toplam 459.521 Suriyeli öğrenciye eğitim verilmiştir. Devlet okullarında: 166.482, Geçici eğitim merkezlerinde 293.039, toplamda 459.521 Suriyeli öğrenci eğitim almıştır. Millî Eğitim Bakanlığı verilerine göre; Türkiye'de kamp içi 31, kamp dışı 401 olmak üzere toplam 432 geçici eğitim merkezi hizmet vermiştir. Bu merkezlerin 22 tanesi ise Kilis ilinde yer almıştır (AADYB, 2017).

Rah, Choi ve Nguyen'e (2009) göre, mülteci çocuklar, birden fazla şiddete, yoksulluğa, yeterli düzeyde beslenememe, ailenin parçalanması gibi olaylara maruz kaldıkları için çoklu dezavantajlı çocuk grubuna dâhil olmaktadır. Yaşadıkları bu olumsuz süreçler çocukların fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel boyutlarını da etkilemektedir. Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları savaş, kaos, göç, kaçma ve geçici olarak yerleşim sağlama gibi konular biçimsel eğitim fırsatına ulaşmalarını engellendiği için bu öğrencilerin eşitsizlikleri bulunmaktadır (Rah vd.,Akt. Sutner, 2002). Mülteci çocuklar yeniden eğitime yerleştirme sürecinde ailelerinden kaynaklı sorunlarla,

eğitim ortamının yarattığı sorunlarla baş etmek zorunda kalabilmekte ve okula karşı olan motivasyonları, akademik başarıları olumsuz olarak etkilenebilmektedir (Suarez-Orozco, 2000). Eğitimin sürekliliğinde aile ise süreci etkileyen en önemli unsurdur. Ailenin çocukların eğitimiyle ilgili fikri ve istekliliği geçici koruma altındaki çocukların eğitimine etki etmekte fakat yaşadıkları sorunları gidermeye yetmemektedir. Mülteci aileler yeni yerleşkelerinde uzun zaman çalışmak mecburiyetinde kaldıklarından çocuklarıyla ilgilenmek için zamanları kalmamakta buna rağmen çocuklarının iyi düzeyde dil öğrenmesi için okul ve öğretmenlerden destek istemektedirler. Ancak dil sorunu ve eğitimden beklentileri tam olarak bilemedikleri için okuldaki faaliyetlere katılım sağlayamamaktadırlar (Roxas, 2011). Bu nedenle göçmen aileler çocuklarına yeterince destek olamamaktadırlar. Şeker ve Asla, 2015'e göre, aileler dil ve eğitim eksiklikleri sebebiyle çocuklarının ödevlerine destek olamadıkları için bu durumun çocukların akademik başarısına olumsuz etki ettiği gözlenmektedir (Akt. Roh, Choi & Nguyen, 2009). İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin de belirttiği üzere eğitim insan hakları arasındadır. (Eser, 2014: 216 219). Mülteci grup içinde ise en çok etkilenenler çocuklar olmuştur. Mülteci çocukların eğitimi, iyileştirilmesi ve sosyalleşmesi bu temel hakların en başında yer almaktadır. Yıldırım ve Amaç'ın (2018) yapmış olduğu araştırmada da Geçici koruma altındaki çocukların toplumda deşavantajlı oldukları, savaş sonrası stres bozuklukları gibi psikolojik olumsuzluklar yaşadıkları ve bu nedenlerle çocuklara psikolojik, sosyal ve kültürel uyum için destek verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Eğitimin her çocuğun temel hakkı olduğu ve duygusal, sosyal gelişimleri açısından önem oluşturduğunun unutulmaması gerekir. Kayıp bir neslin yetişmemesi için devlet ve sivil toplum kuruluşlarının üzerlerine düşen görevleri yerine getirmeleri oldukça önemlidir. Türkiye'de Geçici koruma altındaki kişilerin genel durumu da bir sorun olarak bizlerle de yakından ilgilidir. Binlerce Suriyeli çocuğun eğitim hakkı yaşanan savaştan dolayı yarım kalmıştır. Türkiye'de bu çocukların tamamı yarım kalan eğitim haklarına devam edebilmektedir. İlkokula giden mülteci çocukların, farklı bir ülkede ilk kez okul deneyimleri olacağı için okula uyum sürecinde karşılaştığı birtakım sıkıntılar mevcuttur. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, Türkiye'ye göç ettikten sonra Kilis ilinde yaşayan ilkököl çağındaki geçici koruma altındaki öğrencilerin eğitimde yaşadıkları zorlukları ebeveyn görüşlerine göre açığa çıkarmak ve çözüm önerileri geliştirmektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Geçici koruma altındaki ailelerin Türkiye'ye göç etmelerinin nedenleri nelerdir?

Geçici koruma altındaki ailelerin Kilis iline göç etmelerinin nedenleri nelerdir?

Göç etmeden önce geçici koruma altındaki ailelerin çocuklarının okula devam durumu nedir?

Geçici koruma altındaki öğrencilerin okullarda yaşadığı sosyal sorunlar nelerdir?

Geçici koruma altındaki öğrencilerin okullarda yaşadığı eğitimsel sorunlar nelerdir?

Geçici koruma altındaki velilerin çocuklarının eğitiminden memnuniyet durumu nedir? Bu konuda yetkililerden talep ve beklentileri nelerdir?

Geçici koruma altındaki velilerin, Türk eğitim sistemine ilişkin görüşleri nelerdir?

Geçici koruma altındaki velilerin çocukları için eğitimde dil tercihi nedir?

Geçici koruma altındaki velilerin çocukları için ana dili dışında ikinci dil tercihi nedir?

Geçici koruma altındaki velilerin çocukları için geleceğe yönelik planları nelerdir?

Geçici koruma altındaki velilerin kalıcı yurt tercihleri nelerdir?

Geçici koruma altındaki velilerin görüşlerine göre okulların geçici koruma altındaki öğrencilere kazandırdığı olumlu etkiler nelerdir?

## YÖNTEM

Kilis ilindeki ilkokullara devam eden geçici koruma altındaki öğrencilerin eğitim- öğretim sürecinde karşılaştıkları sıkıntıları ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması bir veya birden fazla durumun detaylı, yoğun analizidir. Durum çalışmalarının amacı seçilmiş olan duruma yönelik sonuçlar ortaya çıkarmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2005). Bu çalışmada Kilis ilinde yaşayan geçici koruma altındaki Suriyeli velilerin eğitim hakkındaki görüşleri detaylı olarak incelenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda çalışmada Türkiye'ye göç ettikten sonra Kilis ilinde yaşayan ve ilkokula devam eden çocuğu bulunan geçici koruma altındaki göçmen velilerle yapılan görüşmelerden çıkan durumların incelenmesine ve bu duruma yönelik sonuçların analiz edilmesine yer verilmiştir. Çalışmalar Görüşme Kaydı 1, Görüşme Kaydı 2 ve Görüşme Kaydı 3 şeklinde sayılarına göre kodlanmıştır. Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Bu çalışma için Kilis 7 Aralık Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Komisyonu tarafından 06.04.2020 tarihinde 76062934 numaralı ve 2020/9 toplantı numaralı etik kurul onayı alınmıştır.

## Çalışma Grubu

Bu çalışmada 2019 – 2020 eğitim öğretim yılında ilkokula devam eden çocuğu bulunan 15 Suriyeli veli ile görüşülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken, kartopu örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Kartopu örneklemede, araştırmaya katılan her bireyden, belirlenmiş özelliklere sahip başka bireyler önermesi istenir. Bu şekilde belirlenen gönüllü bir veya birkaç kişiden başlanır ve katılım koşullarına uyan bireyler tanıyıp tanımadıkları öğrenilir. Sonrasında önerilen kişilere ulaşılır ve araştırmaya katılmada gönüllü olmak isteyip istemedikleri öğrenilir. Katılmak isteyenler araştırma içerisinde yer alır (Johnson & Christensen, 2008). Zaman geçtikçe bireyler ve durumların sayısı kartopu gibi büyür, belirli bir zaman sonra belirli kişiler öne çıkmaya başlar ve araştırmacının ulaşması gereken kişi ya da durum sayısı azalma gösterir (Yıldırım ve Şimşek: 2005). Görüşmeler dil engelinden dolayı tercüman eşliğinde yapılmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Katılımcıların vermiş olduğu cevapların tam anlaşılabilmesi için esneklik göstererek ekstra sorular yöneltilmiştir. Çalışmaya katılan velilerin % 100'ü kadındır.

**Tablo 1.** Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Demografik Bilgileri

Demografik Bilgiler	f	%	
Cinsiyet	Kadın	15	100
	Erkek	0	0
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Yaş	20-30 yaş arası	4	26,6
	31-40 yaş arası	8	53,3
	41-50 yaş arası	3	20,0
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>



Aylık Maddi Gelir	1000-2000	9	60,0
	2001-3000	5	33,3
	3001-5000	1	6,7
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Kilis'te bulunma Süresi	1 Yıl	2	13,3
	2 Yıl	1	6,7
	3 Yıl	1	6,7
	4 Yıl	1	6,7
	5 Yıl	2	13,3
	6 Yıl	3	20,0
	7 Yıl	4	26,7
	8 Yıl	1	6,7
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Evin Durumu	Mülk	0	0
	Kira	15	100
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Evde Yaşayan Kişi Sayısı	5	11	73,3
	6	3	20,0
	8	1	6,7
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Oda Sayısı	1oda	1	6,7
	2 oda	4	26,7
	3 oda	10	66,7
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Eşin Yaşam Durumu	Hayatta	13	86,7
	Öldü	2	13,3
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Çocuk Sayısı	2	1	6,7
	3	6	40,0
	4	8	53,3
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Çocukların Özlüğü	Öz	15	100
	Üvey	0	0
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Baba Mesleği	Memur	5	33,3
	İşçi	4	26,7
	Esnaf	1	6,7
	Çalışmıyor	2	13,3
	Diğer	3	20,0
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Anne Mesleği	Memur	5	33,3
	Çalışmıyor	10	66,7
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>
Suriye'den, Türkiye'ye göç edilen iller	Halep	11	73,2
	Şam	1	6,7
	Idlip	1	6,7
	Lazkiye	1	6,7
	Dera	1	6,7
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>100</b>

Tablo 1 incelediğinde bu araştırmada katılımcıların hepsinin kadın olduğu "f=15" ve yaşlarının oranı 31- 40 yaş arasında "f= 8" daha fazla olduğu görülmektedir. Katılımcılar arasında aylık geliri 3000 ve üstü olan bir aile bulunurken yığılmanın ise 1000-2000 arasında "f= 9" olduğu görülmektedir. Suriye'de iç savaş 9 yıldır devam etmektedir. Mültecilerden, Kilis iline göç edenlerin ise en çok 7 yıldır burada olduğu f= 4 ve hepsinin evlerinin kira

“f= 15” olduğu görülmektedir. Diğer yandan kadınların memur “f=5” dışında başka meslek grubunda çalışmadıkları görülmektedir. Erkeklerin ise en fazla memur “f=5” olarak çalıştıkları dikkat çekmektedir. Bunlara ek olarak mültecilerin en çok Suriye'nin Kilis'e yakın olan illerinden Halep “f=11” ilinden geldiği görülmektedir.

#### **Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Aracı**

Görüşme formu alanyazın incelemesi yapılarak oluşturulmuştur. Görüşme sorularının kapsam geçerliliği için görüşme formu Eğitim Bilimleri alanında bulunan beş uzman tarafından incelenmiş ve her bir uzman tarafından incelenerek “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan konular belirlenmiştir. Araştırmancının güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (Miles ve Huberman, 1994) formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda araştırmancının güvenilirliği (4/5=%80) olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplarının %70'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Burada elde edilen sonuç, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir. Görüşme formu yarı yapılandırılmış 12 sorudan oluşmaktadır. Görüşmeye katılan ailelerin görüşme sorularını içtenlikle cevapladığı ve bu sorularla ilgili ifadelerinin gerçeği yansıttığı varsayılmıştır. Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Bu çalışma için Kilis 7 Aralık Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Komisyonu tarafından 06.04.2020 tarihinde 76062934 numaralı ve 2020/9 toplantı numaralı etik kurul onayı alınmıştır.

#### **Verilerin Analizi**

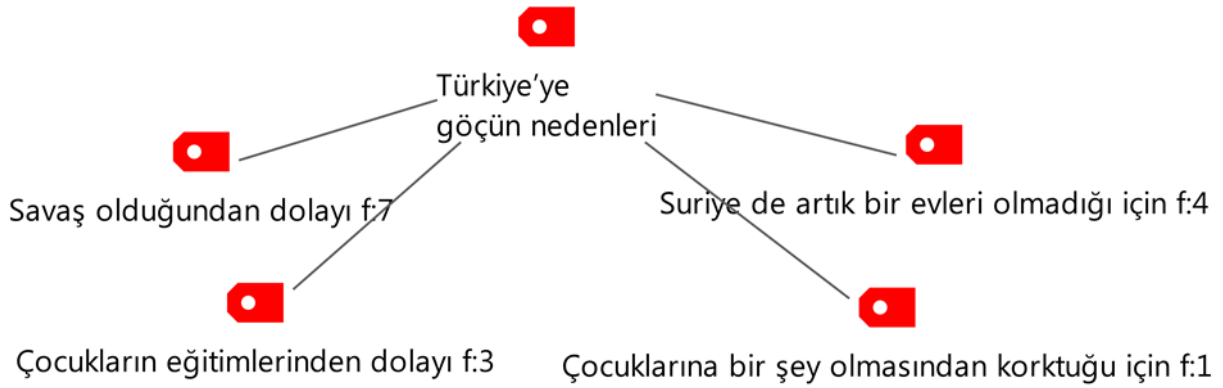
Çalışmada Tematik analiz yapılmıştır. İlk olarak çıkacak temaları tespit edebilmek amacıyla araştırmadaki veriler baştan sona okunmuştur. Görüşmeler bilgisayara aynen kaydedilmiştir. Çalışmanın verilerinde öne çıkan konularla ilk kodlar oluşturulmuştur. Bu doğrultuda oluşturulan kodlar kendi aralarında anlamlı bir bütünlük sağlayacak şekilde tekrar incelenmiş ve temalar oluşturulmuştur. Kavramlar, kavramların ortak özelliklerine göre temalar belirlenerek kodlanmış ve frekansları hesaplanmıştır. Verilerin analizi aşamasında, nitel veriler MAXQDA programı ile analiz edilmiştir. Kodlanan verilerin daha sonra modelleri oluşturulmuştur. Katılımcıların kişisel verilerini korumak amacıyla her bir katılımcı Görüşme Kaydı 1, Görüşme Kaydı 2 ve Görüşme Kaydı 3 şeklinde adlandırılmıştır.

#### **BULGULAR**

Bu bölümde araştırma sorularına yönelik verilerin görüşlerinden elde edilen veriler incelenmiştir.

#### **Geçici Koruma Altındaki Göçmenlerin Göç Etme Nedenleri**

Araştırmancının birinci alt problemi olan “Geçici koruma altındaki ailelerin Türkiye'ye göç etmelerinin nedenleri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



**Şekil 1.** Geçici Koruma Altındaki Göçmenlerin Türkiye'ye Göç Etmelerinin Nedenlerine İlişkin Katılımcı Görüşleri

Şekil 1 geçici koruma altındaki göçmenlerin Türkiye'ye göç etmelerinin nedenlerine ilişkin katılımcı görüşleri kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındaki göçmenlerin Türkiye'ye göç etmelerinin nedenlerine ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında "Savaştan dolayı" f=7, "Suriye'de evleri olmadığı için f= 4", "Çocukların eğitimi için f=3", "Çocuklarına bir şey olmasından korktuğu için f=1" olduğu görülmektedir. Yapılan görüşme kayıtlarında bu konuya ilişkin geçici koruma altındaki aileler şu ifadeleri kullanmışlardır:

Görüşme Kaydı 1: "Savaştan kaçıp geldik."

Görüşme Kaydı 3: "Türkiye 'ye göç etmemizin sebebi savaşta evimiz yandı. O sebeple kaçıp geldik."

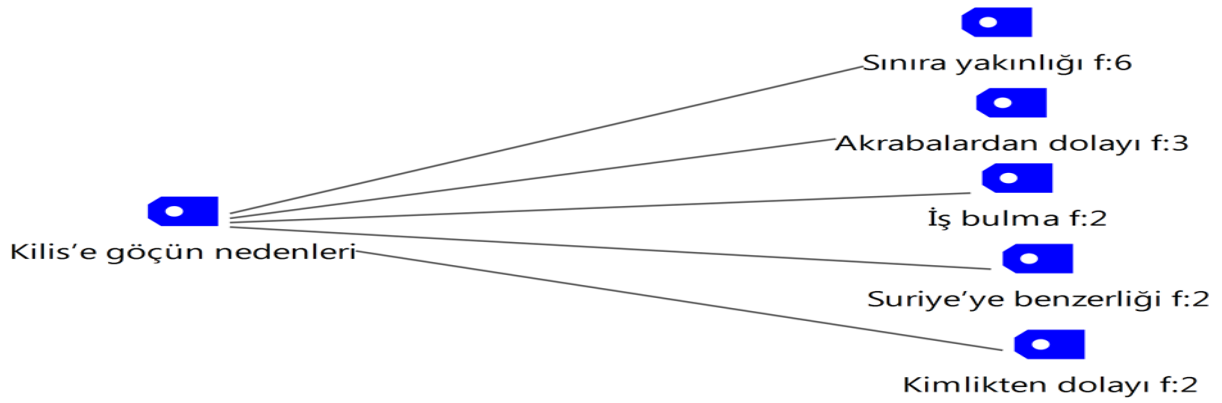
Görüşme Kaydı 11: "Suriye de evimize el koydular. Kocam da şikayetçi oldu, bizi devlete karşı geldik diye tutuklayacaklardı, o sebeple Türkiye ye geldik."

Görüşme Kaydı 9: "9 yıl önce savaştan dolayı Sudi Arabistan'a göç ettik. Orada ecnebi gibiydik. Okullar paralıydı. Kızım üniversite okuma yaşına gelince Türkiye'ye geldik."

Görüşme Kaydı 8: "Savaştan bebek doğurdum. Bebeğimden korktum bir şey olur diye sonra Türkiye'ye geldim."

Araştırmada çıkan sonuçlara bakıldığında göç eden Suriyeli koruma altındaki ailelerin savaşta hayatlarının tehlikede olduğu, barınma sorunu yaşadıkları, çocuklarının hayatta kalmasını ve eğitimlerinin devamını sağlamak, çocuklarının geleceğini güvence altına almak amacıyla göç ettikleri görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan "Geçici koruma altındaki ailelerin Kilis iline göç etmelerinin nedenleri nedir?" sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



Şekil 2. Geçici koruma altındaki Ailelerin Kilis İline Göç Etmelerinin Nedenlerine İlişkin Katılımcı Görüşleri

Şekil 2 geçici koruma altındaki ailelerin Kilis iline göç etmelerinin nedenlerine ilişkin katılımcı görüşlerinin kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındakilerin Kilis iline göç etmelerinin nedenlerine ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında “ Sınıra yakınlığı f= 6”, “Akrabalardan dolayı f= 3”, İş bulma f=2”, “ Suriye’ ye benzerliği f= 2”, “Kimlikten dolayı f=2” olduğu görülmektedir. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

Görüşme Kaydı 5: “ Kilis’i en yakın il olduğu için tercih ettik.”

Görüşme Kaydı 9: “Kocamın ailesinin çoğunluğu Kilis’te olduğu için ve çocuklarımın okuyabilmesi için geldik.”

Görüşme Kaydı 2: “ Kocam Kilis’te iş bulduğu için geldik.”

Görüşme Kaydı 4: “ Suriye’den ilk İstanbul’a gittik. Sonra akrabalar Kilis’e çağırdılar. Kilis’in Suriye gibi olduğunu söylediler o sebeple geldik.”

Görüşme Kaydı 7: “ Kilis ilinde kimliğimizi aldık. Kimlik sadece burada geçerli olduğu için kaldık.”

Araştırma sonucunda elde edilen verilere bakıldığında göçmenlerin Kilis ilini sınıra yakınlığından dolayı, Suriye’ye benzerliğinden dolayı ve akrabalarının bu şehirde yaşamalarından dolayı tercih ettikleri görülmektedir. Kilis iline göç ettikten sonra başka bir ile yasal olarak gidemediklerinden dolayı bu şehirde yaşamak zorunda kalan ailelerin de olduğu görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Göç etmeden önce geçici koruma altındaki ailelerin çocuklarının okula devam durumu nedir? “sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



Şekil 3. Geçici Koruma Altındaki Çocukların Göç Etmeden Önce Okula Gidip Gitmediğine Dair Katılımcı Görüşleri

Şekil 3 geçici koruma altındaki çocukların göç etmeden önce okula gidip gitmediğine dair katılımcı görüşlerinin kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındaki çocukların göç etmeden önce okula devam edip etmediklerini ortaya çıkarmak için “Göç etmeden önce çocuğunuz okula gidiyor muydu?” sorusu sorulmuştur. Çocukların göçten önce okula devamlılık durumu, katılımcı görüşlerinde “Evet f= 9”, “Hayır f= 6” olduğu görülmüştür. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

Görüşme Kaydı 8: “Evet kreşe gidiyorlardı.”

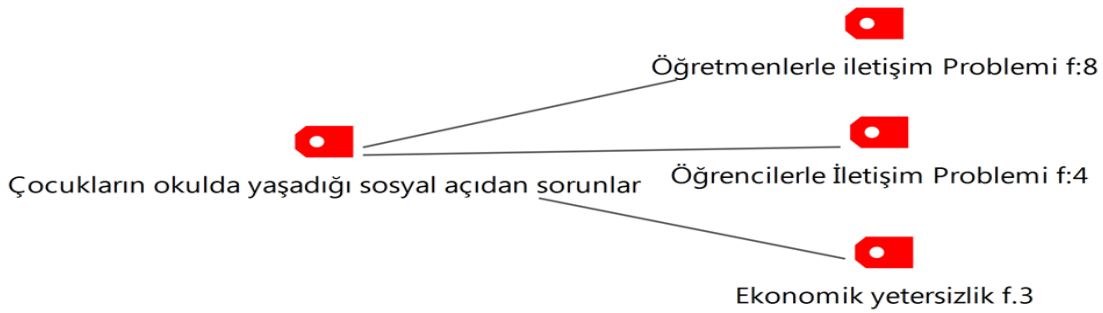
Görüşme Kaydı 13: “En küçük hariç hepsi okula gidiyordu. Öbürleri ortaokuldaydı.”

Görüşme Kaydı 2: “Hayır. Çocuklarım okula gitmiyordu. Çünkü yaşları tutmuyordu.”

Araştırma sonucuna bakıldığında çocukların %60’ının göç etmeden önce okula devam ettikleri %40’ının ise savaştan dolayı okula gidemedikleri görülmektedir. Göçmen ailelerin göç etme nedenleri arasında çocuklarının eğitime devam edebilmesi gelmektedir.

#### Geçici Koruma Altındaki Öğrencilerin Okullarda Yaşadığı Sosyal ve Eğitimsel Sorunlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Geçici koruma altındaki öğrencilerin okullarda yaşadığı sosyal sorunlar nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



**Şekil 4.** Geçici Koruma Altındaki Öğrencilerin Okullarda Yaşadığı Sosyal Sorunlara İlişkin Katılımcı Görüşleri

Şekil 4 geçici koruma altındaki öğrencilerin okullarda yaşadığı sosyal sorunlara ilişkin katılımcı görüşlerinin kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındaki öğrencilerin okullarda yaşadığı sosyal sorunlara ilişkin katılımcı görüşlerine göre en sık karşılaşılan sorunların “ Öğretmenlerle iletişim problemi yaşanması f= 8”, “ Öğrencilerle iletişim problemi yaşanması f= 4”, “ Ekonomik yetersizlik f= 3”, olduğu görülmektedir. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

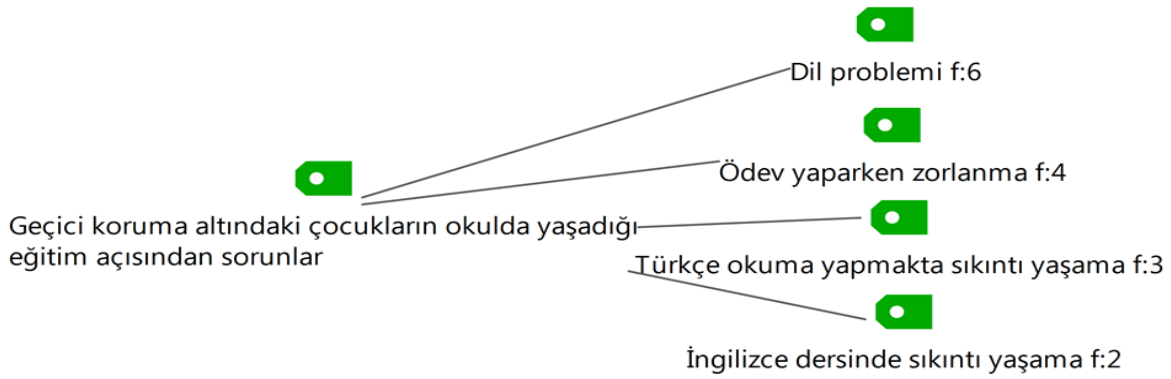
Görüşme Kaydı 3: “ Çocukların okuma yazma, matematikte sıkıntısı yok ama öğretmenleri çok zorlanıyor. Hepsi Geçici koruma altındaki çocuklar sınıfın öğretmenleri de Türk o sebeple yapamıyor. Öğretmen kafayı yemiş durumda çocuklara eğitim veremiyor. Çocuklarım kurslardan eğitim alıyor.”

Görüşme Kaydı 2: “Öğretmen çocuğumu aldı başka bir öğretmene verdi, çocuğum Türkçe bilmiyor diye...”

Görüşme Kaydı 10: “ Okul çok uzak. Çocuklar minübüsle gidip geliyorlar otobüs yok. Para sıkıntımızda var. Çocuklarım okula gidip gelmede zorluk çektiği için okulu bırakmak istediklerini söylediler.”

Araştırma verilerine bakıldığında Suriyeli öğrencilerin öğretmenleri nedeniyle uyum problemleri yaşadıkları görülmektedir. Öğretmenlerin yabancı öğrencilere eğitim verebilme yeterliliklerinin yetersiz olduğu ve ön yargıları nedeniyle sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Bazı göçmen öğrencilerin öğretmenleri ile iletişim ve uyum problemleri yaşamaları nedeniyle sınıf değişikliği yaptıkları görülmektedir. Bazı göçmen öğrencilerin ise maddi yetersizlik nedeniyle okula devam etmek istemedikleri tespit edilmiştir.

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “Geçici koruma altındaki öğrencilerin okullarda yaşadığı eğitimsel sorunlar nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



**Şekil 5.** Geçici Koruma Altındaki Öğrencilerin Okullarda Yaşadığı Eğitimsel Sorunlara İlişkin Katılımcı Görüşleri

Şekil 5 geçici koruma altındaki öğrencilerin okullarda yaşadığı eğitimsel sorunlara ilişkin katılımcı görüşlerinin kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındaki öğrencilerin okullarda yaşadığı eğitimsel sorunlara ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında “ Dil Problemi f= 6”, “ Ödev yaparken zorlanma f=4”, “ Türkçe okuma yapmak da zorlanma f= 3” olarak sıralanabilir. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

Görüşme Kaydı 9: “ Yeni geldiğimiz için sadece dil olarak sıkıntı çekiyorlar. 8. ve 9.sınıftaki çocuklarım dil bilmedikleri için öğreniyorlar. Sonra ders işlemeye geçecekler.”

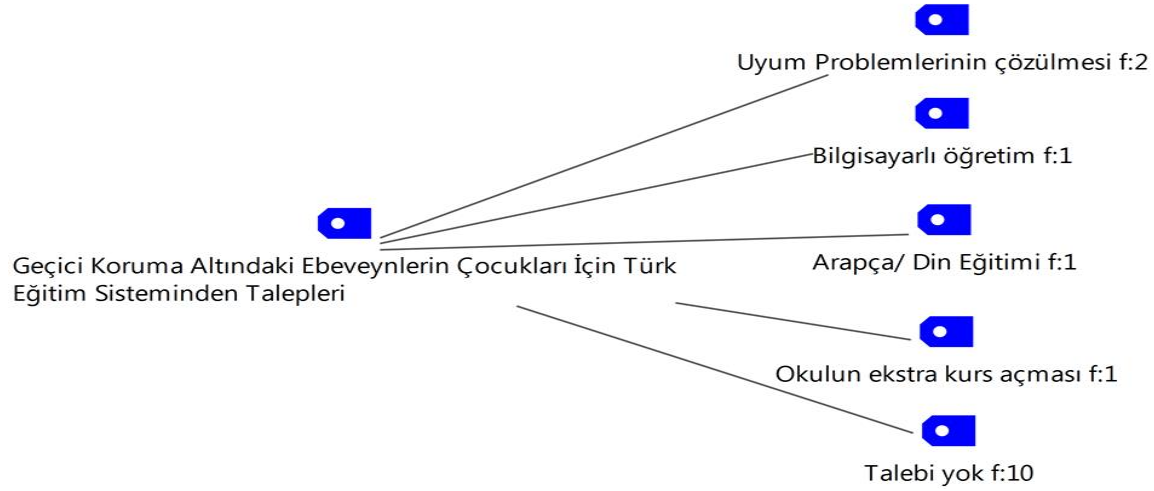
Görüşme Kaydı 7: “ Küçük kızım okulda, ödevlerinde sıkıntı yaşıyor. Ablası yardım ediyor. Onun dışında çok rahat okulda. Bir de İngilizcede zorlanıyor.”

Görüşme Kaydı 8: “ Çocuğum yaş olarak sınıfta en küçük olan. Türkçe okumada sıkıntı yaşıyor. Ben öğretmen olarak evde öğretiyorum ama okula gidince okuma-yazmada, ödevlerinde sınavlarında zorlanıyor. Utandığından da olabilir. Ama öğretmeni süper bir kız diye söylüyor.”

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları eğitimsel problemlerin başında dil problemi gelmektedir. Türkçe bilmedikleri için derslerinde zorluk yaşadıkları, kendilerini iyi ifade edemedikleri için utandıkları görülmektedir. Özellikle Türkçe derslerinde okuma, yazma, anlama gibi konularda zorlandıkları görülmektedir.

## Geçici Koruma Altındaki Velilerin Çocuklarının Eğitiminden Memnuniyet Durumları ve Türk Eğitim Sistemine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın altıncı alt problemi olan “Geçici koruma altındaki velilerin çocuklarının eğitiminden memnuniyet durumu nedir? Bu konuda yetkililerden talep ve beklentileri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:

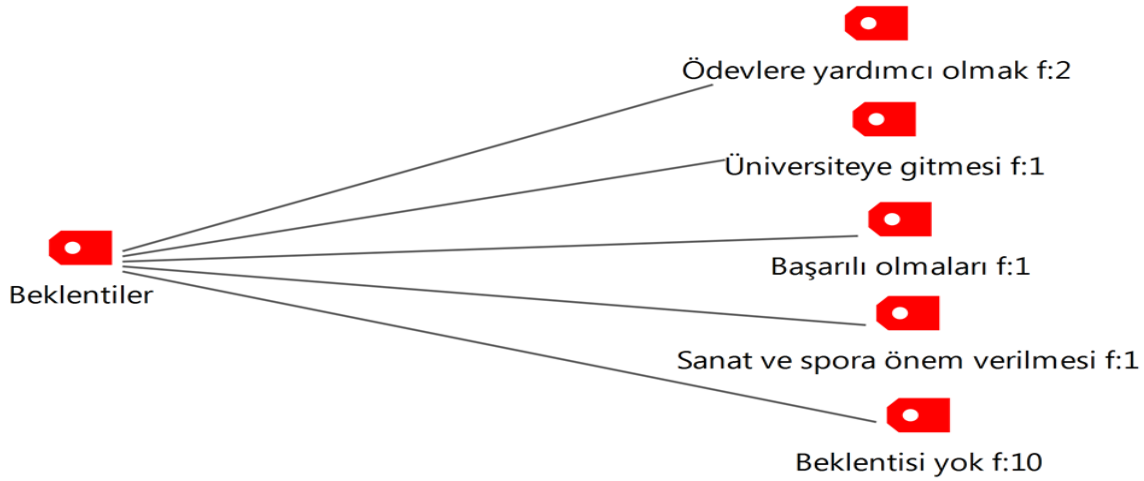


**Şekil 6.** Geçici Koruma Altındaki Ebeveynlerin Çocukları İçin Türk Eğitim Sisteminden Talepleri

Şekil 6 geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için Türk eğitim sisteminden taleplerinin kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için Türk eğitim sisteminden talepleri noktasında “Çocuğunuzun nasıl bir eğitim almasını istersiniz? Bu konuda yetkililerden talep ve beklentileriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Talepleriyle ilgili katılımcı görüşlerinde en çok “Adaptasyon probleminin çözülmesi f= 2” olduğu görülmüştür. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

Görüşme Kaydı 2: “Çocuklarımın okulda sevilmesini ve iyi davranılmasını okulun sevdirmesini istiyorum. Büyük oğlum ben okumayacağım okulu bırakacağım dedi. Bunların yaşanmasını istemiyorum.”

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde Suriyeli çocukların bazılarının yaşadıkları uyum problemi nedeniyle okula devam etmek istemedikleri görülmüştür. Bu çocukların ebeveynleri çocuklarının dışlanmamasını, okulun sevdirmesini istedikleri görülmektedir. Ayrıca bilgisayar destekli eğitim, Arapça eğitim, din eğitimi ve özel ek ders verilmesi gibi taleplerinin olduğu belirlenmiştir.



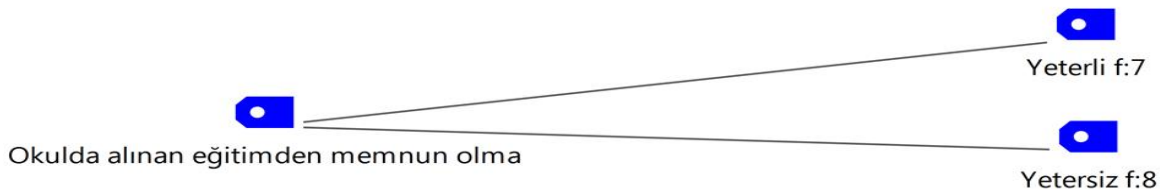
**Şekil 7.** Geçici Koruma Altındaki Ebeveynlerin Çocukları İçin Türk Eğitim Sisteminden Beklentileri

Şekil 7 geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için Türk eğitim sisteminden beklentilerinin kodlarını göstermektedir. Geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için Türk eğitim sisteminden beklentileri noktasında “Çocuğunuzun nasıl bir eğitim almasını istersiniz? Bu konuda yetkililerden talep ve beklentileriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Beklentileriyle ilgili katılımcı görüşlerinde en çok “ Ödevlere yardımcı olmak f=2” olduğu tespit edilmiştir. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

Görüşme Kaydı 1: “ Okuldan beklentim en azından ödevlerine yardımcı olmalarını isterim. Ben çocuklarımın ödevlerine yardımcı olabilmek için Türkçe kursuna yazıldım.”

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %66’sının Türk eğitim sisteminden herhangi bir beklentilerinin olmadığı görülmüştür. Çıkan bu sonuca göre Suriyeli ebeveynlerin çocuklarının eğitimlerine karşı ilgisiz oldukları düşünülmektedir. Çalışma grubunun %44 lük bölümü ise çocuklarının ödevlerini yaptırırken zorlandıklarını, çocuklarının başarılı olup üniversiteye devam edebilmeleri için destek istediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmanın yedinci alt problemi olan “Geçici koruma altındaki velilerin, Türk eğitim sistemine ilişkin görüşleri nelerdir? ” sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



**Şekil 8.** Geçici Koruma Altındaki Ebeveynlerin Çocukları İçin Türk Eğitim Sistemine İlişkin Görüşleri

Şekil 8 geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için Türk eğitim sistemine ilişkin görüşlerinin kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için eğitim sistemimize ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak için “Türk eğitim sistemine ilişkin görüşleriniz nedir? ” sorusu sorulmuştur. Yapılan



görüşmelerde “Yeterli f= 7”, “Yetersiz f=8” olduğu görülmüştür. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

Görüşme Kaydı 13: “Aldığı eğitimden memnunum.”

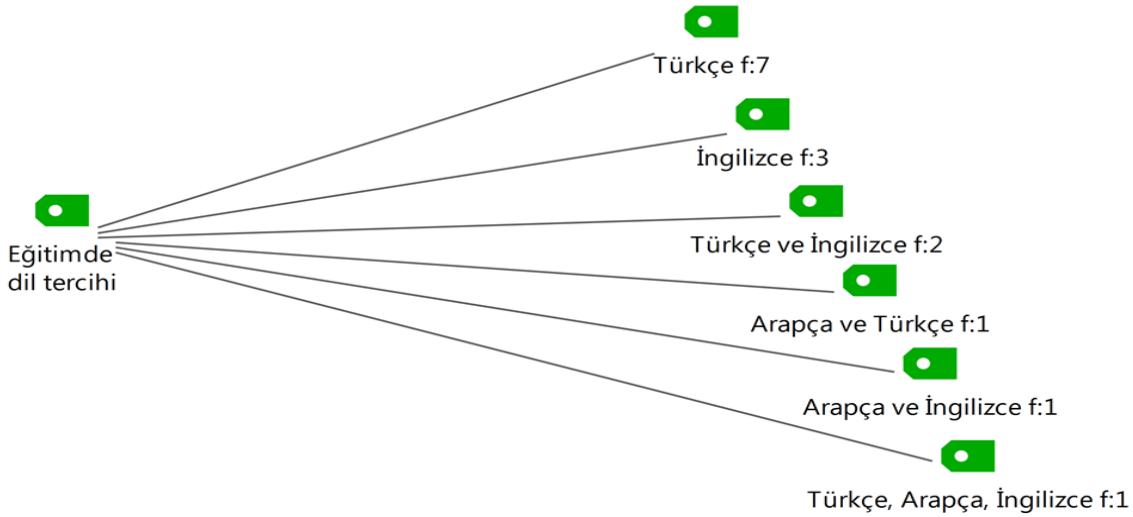
Görüşme Kaydı 5: “Çocuğumun aldığı eğitimden memnunum.”

Görüşme Kaydı 7: “Yeterli değil”

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %53’ünün Türk eğitim sistemini yetersiz bulduğu, %47’sinin yeterli bulduğu görülmektedir. %66 ‘sının eğitim sisteminden beklentisi olmadan memnun olmamasının ise manidar olduğu düşünülmektedir.

### Geçici Koruma Altındaki Ebeveynlerin Çocukları İçin Eğitimde Dil Tercihi

Araştırmanın sekizinci alt problemi olan “Geçici koruma altındaki velilerin çocukları için eğitimde dil tercihi nedir?” sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



**Şekil 9.** Geçici Koruma Altındaki Ebeveynlerin Çocukları İçin Eğitimde Dil Tercihi

Şekil 9 geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için eğitimde dil tercihlerinin kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için eğitimde dil tercihinin ortaya çıkarmak için “Çocuğunuzun hangi dilde eğitim almasını istersiniz?” sorusu sorulmuştur. Yapılan görüşmelerde “ Türkçe” eğitimin tercih edenlerin sayısı f=7 iken, “ İngilizce” eğitimi tercih eden ebeveynlerin sayısı f=3 ve “ Türkçe ve İngilizce ” eğitimini birlikte tercih edenlerinin sayısının f=2 olduğu görülmektedir. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

Görüşme Kaydı 1: “ Türkçe isterim. Arapça ve Türkçe de biliyorlar zaten başka dile gerek yok.”

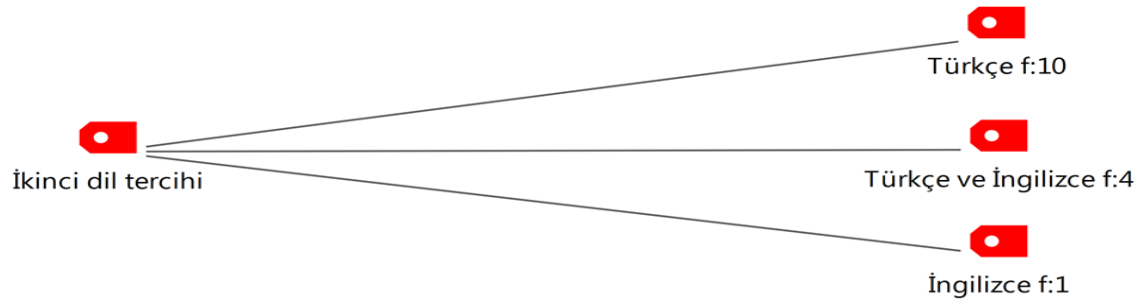
Görüşme Kaydı 8: “ Türkçe. Çünkü Türkiye de yaşıyoruz.”

Görüşme Kaydı 15: “ İngilizce eğitim almasını isterim.”

Görüşme Kaydı 12: “ Burada yaşadığımız için Türkçe ve İngilizce isterim.”

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %47’sinin çocuklarının Türkçe eğitim almasını istedikleri görülmektedir. Bunun nedenini de Türkiye’de yaşamalarından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Burada yaşayan Suriyeli ebeveynlerin Türkiye’de yaşamaya devam etmeyi düşündüklerinden dolayı böyle bir sonucun çıktığı düşünülmektedir. Suriyeli öğrencilerin Türkçeyi kullanma konusunda zorlandıkları ama öğrenebilmeleri için ailelerinin destekledikleri görülmektedir.

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi olan “Geçici koruma altındaki velilerin çocukları için ana dili dışında ikinci dil tercihi nedir?” sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



**Şekil 10.** Geçici Koruma Altındaki Ebeveynlerin Çocukları İçin Ana Dili Dışında İkinci Dil Tercihi

Şekil 10 geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için ana dili dışında ikinci dil tercihlerinin kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için ana dili dışında ikinci dil tercihi için katılımcı görüşlerine bakıldığında en çok “ Türkçe f=10” tercih edilmiştir. Sonrasında ise “Türkçe ve İngilizce f=4 ” ve “ İngilizce f=1” tercih edilmiştir. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

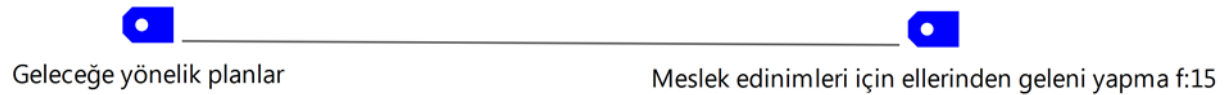
Görüşme Kaydı 2 : “Tercihim Türkçe.”

Görüşme Kaydı 11: “ Türkçe 1.aşama ama İngilizce de isterim.”

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %66’sının ikinci dil tercihlerinin Türkçe olduğu görülmektedir. Türkçe dilini İngilizce takip etmektedir. Bunun nedeninin göçmen ailelerin Avrupa ülkelerine göç etmek istemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

### **Geçici Koruma Altındaki Ebeveynlerin Çocukları İçin Gelecek Beklentileri ve Yurt Tercihleri**

Araştırmanın onuncu alt problemi olan “Geçici koruma altındaki velilerin çocukları için geleceğe yönelik planları nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



**Şekil 11.** Geçici Koruma Altındaki Ebeveynlerin Çocukları İçin Geleceğe Yönelik Planları

Şekil 11 geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için geleceğe yönelik planlarının kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için geleceğe yönelik planlarına ilişkin katılımcı görüşleri incelendiğinde “Meslek edinmeleri için ellerinden geleni yapmak f= 15 ” yönünde olduğu görülmüştür. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

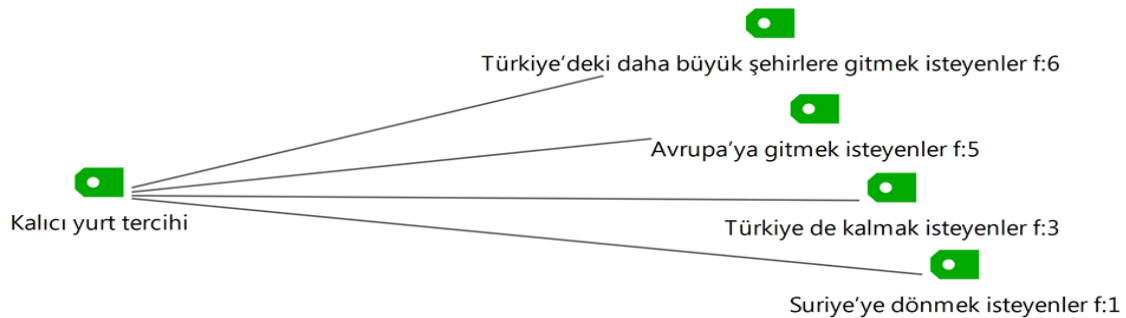
Görüşme Kaydı 4: “Üniversiteye gitmesini ve memur olmasını istiyorum.”

Görüşme Kaydı 1: “Okumalarını istiyorum en azından çalışabilmeleri için ellerinde belge olmasını istiyorum.”

Görüşme Kaydı 13: “Çocuklarımın polis, savcı gibi hukuki alanda iş bulmalarını isterim. O sebeple okumaları için çabalarım.”

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %100’ünün çocuklarının ileride iyi bir meslek sahibi olmalarını istedikleri görülmektedir. Zaten bu aileler göç etme nedenlerini de çocuklarının iyi bir geleceğe sahip olmalarını istemeleri olduğunu da daha önce de belirtmişlerdir. Geleceklerini güvence altına almak en temel amaçları arasında yer almaktadır. Savaşın dolaylı yaşadıkları travmalar ve zorluklardan dolayı bunu istemelerinin beklenen bir durum olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın on birinci alt problemi olan “Geçici koruma altındaki velilerin kalıcı yurt tercihleri nelerdir? “sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



**Şekil 12.** Geçici Koruma Altındaki Ebeveynlerin Kalıcı Yurt Tercihine İlişkin Görüşleri

Şekil 12 geçici koruma altındaki ebeveynlerin kalıcı yurt tercihine ilişkin görüşlerinin kodlarını ve kategorilerini göstermektedir. Geçici koruma altındakilerin kalıcı yurt tercihine ilişkin görüşlerine göre “ Türkiye dışında kalıcı yurt tercihine “ Türkiye'deki daha büyük şehirlere gitmek isteyenler f= 5” , “ Avrupa'ya gitmek isteyenler f= 3” ,

“Türkiye de kalmak isteyenler f=3” ve “ Suriye’ ye dönmek isteyenler f= 1” olduğu görülmüştür. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

Görüşme Kaydı 12: “Türkiye de kalmak isterim. Kilis’ten gitmek istemem ama çocuklarımın başka yerde üniversite kazanırsa o şehre giderim.”

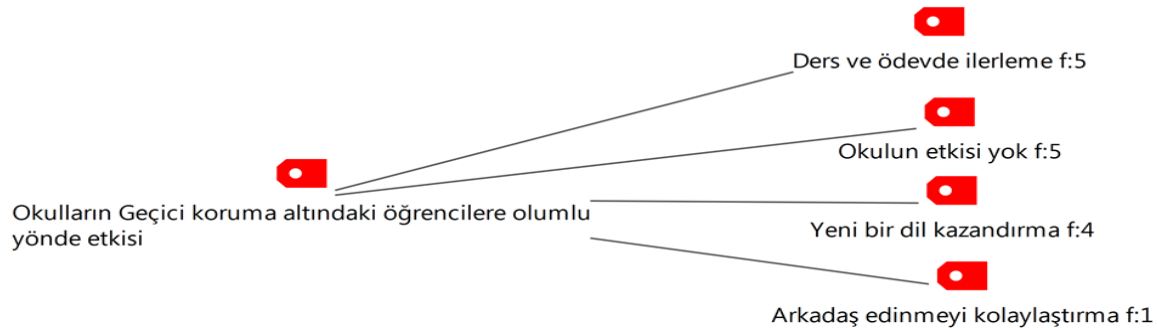
Görüşme Kaydı 14: “Dubai’ye gitmek isterim.”

Görüşme Kaydı 5: “Başka ülkede olmak istemiyorum. Ancak Gaziantep, Konya, Mersin, İstanbul’ a gidebilirim.”

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %60’nın Türkiye’de kalmak istedikleri, %40’nın Gaziantep, İstanbul, Konya, Mersin gibi daha büyük bir ile göç etmek istedikleri, %33’ünün Avrupa ülkelerine göç etmek istediği, sadece %6’sının Suriye’ye dönmek istediği sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre geçici koruma altındaki göçmenlerin büyük çoğunluğunun herhangi bir ülkeye gitmeyi ya da ülkelerine geri dönmeyi düşünmedikleri, Türkiye’ye yerleşmeyi planladıkları görülmektedir.

### Geçici Koruma Altındaki Ebeveynlere Göre Okulların Olumlu Etkileri

Araştırmanın on ikinci alt problemi olan “Geçici koruma altındaki velilerin görüşlerine göre okulların geçici koruma altındaki öğrencilere kazandırdığı olumlu özellikler nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular şunlardır:



**Şekil 13.** Geçici Koruma Altındaki Öğrencilere Okulların Olumlu Etkilerine Yönelik Ebeveyn Görüşleri

Şekil13 geçici koruma altındaki öğrencilere okulların olumlu etkilerine yönelik ebeveyn görüşleri kodlarını göstermektedir. Okulların geçici koruma altındaki öğrencilere olumlu etkilerine yönelik katılımcı görüşlerine bakıldığında frekanslarına göre sırasıyla “Ders ve ödevlerde ilerleme f= 5”, “Okulun etkisi yok f= 5”, “Yeni bir dil öğrenme f=4”, “Arkadaş edinmeyi kolaylaştırma f=4” olduğu görülmüştür. Yapılan görüşme kayıtlarından şu şekilde örnek verilebilir:

Görüşme Kaydı 11: “Eğitim olarak derslerinde ve ödevlerin de güzel ilerliyorlar.”

Görüşme Kaydı 5: “Okul bir şey katmadı. Hatta çocuğum okula gitmeden önce daha sakindi şimdi hırçınlaştı.”

Görüşme Kaydı 9: *“Çok ilerlediler. Türkçe dilini öğrenmeye başladılar. Bilmediğimiz çoğu şeyi öğrendiler. Okuma-yazma konusunda özellikle baya ilerlediler.”*

Görüşme Kaydı 14: *“Güzel arkadaşları oldu. Güzel öğretmenleri oldu. Yeni bir dünyaları oldu. Suriye’de sadece Arapçaları vardı buraya gelince Türkçeyi de öğrendiler. Hayal dünyaları gelişti.”*

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %77’sinin çocuklarının okul sayesinde sosyalleşip yeni arkadaşlar kazandığını, yeni bir dil öğrendiğini ve birçok konuda yeni bilgiler öğrendiklerini düşündükleri görülmüştür. Ebeveynlerin %33’ünün ise okulun olumlu bir katkısının olmadığını düşündüğü görülmektedir.

## **TARTIŞMA ve SONUÇ**

Görüşme yöntemi kullanarak verilerin elde edildiği, Kilis ilindeki ilkokula giden geçici koruma altındaki öğrencilerin karşılaştıkları sorunların neler olduğunu tespit etmeyi amaçlayan araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Geçici koruma altındaki Suriyeli ailelerin Türkiye’ye geliş nedenleri incelendiğinde savaştan dolayı geldikleri genel sebep olarak söylenebilirken, buna bağlı olarak Suriye’de artık barınacak bir yerleri olmaması, çocuklarının hayatta kalmalarını ve eğitimlerinin devamını sağlamak istemeleri, çocuklarını savaştan korumak ve çocuklarının geleceğini güvence altına almak istemeleri amacıyla göç ettikleri görülmektedir. Göç ederken Kilis ilini tercih etmelerinin başlıca sebebi Suriye’ye sınır olan en yakın güvenli bölge olmasıdır. Bunun dışında akrabalarının çoğunun Kilis’te bulunması ve Kilis ilindeki yaşamı Suriye’deki yaşamlarına benzetmeleri de tercih sebepleri arasında görülmektedir. Kilis iline göç ettikten sonra başka bir il yasal olarak gidemediklerinden dolayı bu şehirde yaşamak zorunda kalan ailelerin de olduğu görülmektedir. Saklan’ın (2019) da yapmış olduğu çalışmasında benzer bulgular görülmektedir. Suriyeli öğrenciler Suriye’de devam eden iç savaşın kısa zamanda sonlanmayacağını düşündükleri için, çoğunlukla aile büyüklerinin verdiği bir kararla evlerini terk ettiklerini ve güvenli gördükleri en yakın ülkelere göç ettiklerini belirtmişlerdir. Suriyeli öğrencilerin Türkiye’ye gelmelerinde ki birincil etken, Türkiye’de akrabalarının ve hemşerilerinin yaşıyor olması ve maddi olanaklarının yetersizliğinden kaynaklanmasıdır.

Geçici koruma altındaki çocukların göç etmeden önceki eğitim durumlarına ilişkin görüşlere bakıldığında çocukların %60’ının göç etmeden önce okula devam ettikleri %40’ının ise savaştan dolayı okula gidemedikleri görülmektedir. Suriye’de çocukların eğitime devam etmeme sebepleri incelendiğinde ise savaş ve yaşlarının okula gitmeye uygun olmaması ve ekonomik sıkıntılardan kaynaklandığı söylenebilir. Bunlara ek olarak görüşmeler sırasında, ailelerin daha büyük yaşlardaki çocuklarının savaşın ilk yıllarında barınma ve geçim kaygısı gibi ailenin temel ihtiyaçlarını karşılamak zorunda oldukları, bu nedenle yarıda kalan eğitimlerine devam edemedikleri, ancak şartlar iyileşirse eğitimlerine devam etmek istedikleri yönünde görüşler de alınmıştır. Alanyazında tespit edilen birçok araştırmada benzer bulgulara rastlanmıştır. Rogers ve Şirin (2015)’e göre 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Suriyeli çocukların yarısı okula gidememiştir. Suriyeli çocuklar göç ettikleri ülkelerde de yeterli bir eğitim almanın

önünde çeşitli aksaklıklar ve engellerle karşılaşmışlardır. Birleşmiş Milletler tahminlerine göre Suriyeli göçmen çocukların yaklaşık yarısı 2015 yılının ortalarında okula kaydedilmemiştir. Okul çağındaki Suriyeli çocukların kayıt oranı Lübnan'da tahminen yüzde 20, Türkiye'de yüzde 30 ve Ürdün'de yüzde 68'dir. Türkiye'de, Suriyeli mülteci çocukların kamplarda okula gitme olasılığı kentsel ortamlardakilere göre çok daha fazladır ve cinsiyete göre kızlar erkeklerden çok daha az okula kayıt yaptırdığı görülmüştür. Saklan (2019) da çalışmasında Suriye'deki olayların başlamasından bu yana erken yaşta evlendirilen kız çocuklarının sayısındaki artışa dikkat çekmektedir. Alpaslan (2019)'ın yaptığı araştırmaya göre de Suriyeli ailelerin kız çocuklarını erken yaşta evliliğe zorladıkları, erkek öğrencileri de aileye ekonomik destek için okula gitmekten ziyade çalıştırıldıkları sonucu bulunmuştur. Böylece Suriyeli öğrencilerin çocuk işçi olarak çalıştırılması sorunu ortaya çıkmaktadır. Öğretmenlere göre Suriyeli çocuklar evliliğe ya da çalışmaya zorlanmaktadır. Geçinmek için çalışmak durumunda kalan Suriyeli çocuklar eğitim hayatlarına devam edememektedir. Alpaslan (2019)'ın çalışmasında katılımcıların % 80'i geçim sıkıntısının çocukların eğitime engel olduğunu ifade etmiştir. Karataş vd. (2016) 'e göre de Türkiye'deki Suriyelilerin bir bölümünün ekonomik nedenlerden dolayı daha çocuk yaşta sokakta çalıştıkları belirtilmiştir.

Araştırmada Suriyeli ailelerin %60'ının gelir düzeyinin 1000-2000 lira olduğu tespit edilmiştir. Bu çok düşük bir rakamdır. Bazı göçmen öğrencilerin maddi yetersizlik nedeniyle okula devam etmek istemedikleri tespit edilmiştir. Şerif (2020) yaptığı çalışmada da katılımcıların ailelerinin yüzde 80'inin aylık gelirin asgari ücretin altında olduğunu belirtmiştir. Suriyelilerin ailelerinin düşük gelire sahip olmaları öğrencilerin bir kısmının okul çağında çalışmasına ve okula devamsızlığına neden olmaktadır. Karataş vd. (2016) 'e göre çalışan çocuklar çoğu zaman okula devam edememekte, hem çalışıp hem okula giden çocuklar ise okulda yeteri kadar başarı gösteremeyerek zorunlu eğitimlerini yarıda bırakmakta ve dolayısıyla, ilerdeki çalışma yaşamları için gerekli olan donanımdan yoksun kalmaktadırlar.

Geçici koruma altındaki öğrencilerin okullarda yaşadığı sorunlara bakılacak olursa, sosyal açıdan yaşanan sorunların başında Suriyeli öğrencilerin öğretmenleriyle uyum problemleri yaşamaları gelmektedir. Öğretmenlerin yabancı öğrencilere eğitim verebilme yeterliliklerinin yetersiz olduğu ve ön yargıları nedeniyle sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Bazı göçmen öğrencilerin öğretmenleri ile iletişim ve uyum problemleri yaşamaları nedeniyle sınıf değişikliği yaptıkları görülmektedir. Sağlam ve Kanbur (2017) çalışmasında, birden çok kültüre sahip yapıda ilkokullarda görevini sürdüren öğretmenlerin; geçici koruma altında olan öğrencilerin farklı kültürden oluşunu, güdülerini, yaşadığı olumsuzlukları görmezden gelerek, sınıfta geçici koruma altındaki öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapmadıkları sonucu elde edilmiştir. Bununla birlikte göçmen öğrencilerin yaşadıkları diğer sosyal problem ise Türk öğrencilerle yaşadıkları uyum problemidir. Çalışmamızda elde edilen veriler incelendiğinde Suriyeli çocukların bazılarının yaşadıkları uyum problemi nedeniyle de okula devam etmek istemedikleri görülmüştür. Bu çocukların ebeveynleri çocuklarının dışlanmamasını, okulun sevdirmesini istedikleri görülmektedir. Saklan (2019) da çalışmasında devamsızlık yapan Suriyeli öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin başında, ailelerinin çocuklarını okula göndermek istememesi; çocuklarının okulda ayrımcılığa uğradığını düşünmeleri, kendi kültürel değerlerini koruyamama korkusu vb. nedenler geldiğini tespit etmiştir. Yiğit vd. (2021)'in yaptıkları araştırmada ise öğretmen ve yöneticilerin Suriyeli öğrencilerin sosyo-ekonomik

yetersizlikleri, Suriyeli ailelerin okula, öğretmenlere karşı olumsuz tutumları, Türk velilerin önyargılı ve ayrıştırıcı tutumu gibi durumların okula uyumu olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Kiral ve Beyli (2021) araştırmalarında öğrencilerin Türkiye'ye gelen sığınmacılara karşı olumsuz yaklaşıtlarını ve bunun nedenlerinin başında onların buldukları yerlere zarar verme endişesi ve kendi güvenliklerinin tehlike altında görmeleri geldiğini belirtmişlerdir. Topkaya ve Akdağ (2016) çalışmalarında Türk öğrencilerin sığınmacılara yönelik kısmen olumsuz tutum içerisinde olduklarını tespit etmişlerdir. Bozan vd. (2021) yaptıkları araştırmada Suriyeli ve Türk ailelerin uyum sürecini zorlaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Suriyeli ailelerin kendi alt kültürlerini oluşturmaları ve topluma uyum sağlamamalarının çocuklara olumsuz yansıdığı belirtilmiştir. Kiremit vd. (2018) yaptıkları araştırmada, Türk öğrencilerin Suriyeli öğrencilere bazı olumsuz yaklaşımlar benimsedikleri ifade edilmiştir. Buna göre Türk öğrencilerin Suriyeli öğrencileri "Suriyeli" diye etiketledikleri, bu şekilde hitap ettikleri ifade edilmiştir. Ayrıca bazı öğretmenlerin sınıftaki Türk çocukların davranışlarındaki küfür etme gibi durumların Suriyeli öğrencilerden kaynaklandığını belirttikleri görülmüştür. Ereş (2016)'in yapmış olduğu çalışmada göçmen çocukların arkadaşlarıyla sosyal etkileşime girmedikleri, azınlık ve dar gelirli olmalarından kaynaklı bir farklılık ve aşağılanma hissettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca sınıftaki diğer çocukların da göçmen çocukları dışladıkları, tuhaf karşıladıkları ve dil problemi ve kültürel farklılıklar sebebiyle anlaşmakta güçlük çektikleri ve zaman zaman kavga ettikleri belirtilmiştir. Kanu (2008), çalışmasında mülteci öğrencileri göç sonrası travma yaşadıkları ve psikososyal sorunları olduğu için uyum sağlamada zorlandıklarını tespit etmiştir. İlkokul yöneticileri ve sınıf öğretmenleri kültürel farklılık nedeniyle, Suriyeli öğrencilerin arkadaşlık kurmakta zorlandıklarını, öncelikle kendi uyruklarından olan çocuklarla arkadaşlık kurduklarını belirtmişlerdir. Alpaslan (2019)'a göre de göçmen öğrenciler yalnızlık hissetmektedir, içe kapanık ve motivasyonu düşüktür. Ayrıca uyum ve okula devam problemleri yaşamaktadır. Tosun vd. (2018)'in mülteci öğrenciler ile yaptığı araştırmada çalışmadaki öğrencilerin %38'i yabancı oldukları için arkadaşlarının kendilerini dışladığını belirtmişlerdir. Çalışmadaki öğrencilerin %48'i Türk arkadaşları ile okul dışında vakit geçirmediklerini, %50'den fazlası Türk kültürünü kendi kültürü ile benzer bulmadığını, %44'ü yaşadığı yerde Türk komşular ile sık görüşmediklerini, %43'ü yaşadığı şehre yabancı hissettiğini belirtmişlerdir. Bozan vd. (2021) araştırmasında elde ettiği sonuçlara göre Suriyeli öğrencilerin halen tam olarak kabul görmediğini, sınıf seviyesi ilerledikçe Suriyeli öğrencilerin oyun oynamak için birbirlerini tercih ettiği tespit edilmiştir. Buna ilave olarak ilkokullarda eğitim gören Suriyeli öğrencilerin uyum süreci incelenmiş farkında olmadan Suriyeli öğrencilere öğretmenlerin olumsuz davrandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Taş'a (2020) göre çokkültürlü bir sınıfta etkili bir eğitim sürecinin gerçekleşmesi için öğretmenin önyargılardan uzak olumlu bir bakış açısına ve bu konuda yeterli eğitim ve deneyime sahip olması gerekmektedir. Özdemir (2017) de yaptığı çalışmada Suriyeli mültecilerle ilgili çıkan olumsuz haberler ya da asılsız iddialar sonucunda Türkiye'de yaşayan vatandaşlar tarafından olumsuz algıların oluştuğunu belirtmiştir. Ulaşılan bu sonuca benzer olarak Özenç ve Saat (2019) yaptıkları çalışmada Türk öğrenci velilerinin geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilere yönelik olumsuz tavırlar sergiledikleri sonucuna ulaşmışlardır. Keskin (2019) ortaokul öğrencilerinin ileriki eğitim-öğretim hayatlarında, okulda ve okul dışı günlük hayatlarında mülteci öğrencilerle arkadaşlık etmeye çok istekli olmadıkları ve benzer şekilde sınıf içinde yapılan eğitsel etkinliklerde mülteci öğrencilerle aynı grupta yer almak istemedikleri ortaya çıkmıştır. Saklan (2019) araştırmasında Suriyeli öğrencilerin okula, yeni arkadaşlara ve öğretmenlere uyum

sağlamada güçlük yaşadığını belirtmiştir. Daha birçok çalışmada da (Yiğit vd. 2021; Yüce, 2018) Suriyeli öğrencilerin uyum problemi olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu çalışma ve alinyazında benzer bulgulara rastlanmış, Suriyeli öğrencilerin okullarda çeşitli nedenlerle uyum problemi yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulguya göre Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları eğitimsel problemlerin başında dil problemi gelmektedir. Türkçe bilmedikleri için derslerinde zorluklar yaşadıkları, kendilerini iyi ifade edemedikleri için utandıkları görülmektedir. Özellikle Türkçe derslerinde okuma, yazma, anlama gibi konularda zorlandıkları görülmektedir. Dil problemine bağlı olarak ödevlerinde zorlanma gibi sorunlar da bulunmaktadır. Yapılan başka araştırmaların sonuçları da benzerlik göstermektedir. Taş'a (2020) göre farklı kültürlerden gelen, özellikle de mülteci konumundaki, öğrenciler Türkçe öğrenme konusunda sorun yaşamaktadırlar. Öğrenciler genellikle kelimeleri doğru telaffuz etme, dinlediklerini anlama, kurallara uygun yazma, kendilerini ifade etme gibi sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Geçici koruma altındaki öğrencilerin dil problemi, iletişim ve uyum gibi sorunlar yaşadığını tespit eden çok sayıda araştırma (Şensin 2016, Sağlam ve İksan Kanbur 2017, Amaç ve Yaşar,2018; Başar vd., 2018; Tosun vd., 2018; Polat, 2019; Utaş, 2019; Ergen ve Şahin, 2019; Külekçi vd, 2020; Aytaç, 2021; Alkalay vd., 2021 Alpaslan, 2021; Avcı, 2021; Bucak,2021; Keskin, 2021; Saklan, 2021) bulunmaktadır. Karaağaç ve Güvenç'e (2019) göre de geçici koruma altındaki öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan en önemli sorun dildir. Bu öğrenciler konuşma, okuduğunu anlama, dinleme becerisi gibi temel dil becerilerinin eksik olması nedeniyle programı izlemekte zorluk çekmektedirler. Yiğit vd. (2021) yaptıkları çalışmada dil engeli nedeniyle Suriyeli öğrencilerin öğretmenlerle ve akranlarıyla iletişime geçemediklerini ve bu durumun Suriyeli öğrencilerin okula uyumunu olumsuz yönde etkilediğini belirlemişlerdir. Şerif (2020) de çalışmasında Suriyeli öğrencilerin Türkiye'de geçici olduklarını düşündükleri ve bunun Türkçeyi öğrenmeleri önündeki bir engel olduğunu belirtmiştir. Bozan vd. (2021)'de yaptıkları çalışmada Suriyeli ailelerin alt kültür oluşturmaları sonucunda Türkçe öğrenmemelerinin öğretmenlerle iletişimi zorlaştıran bir unsur olarak ortaya çıktığını belirtmişlerdir.

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %66'sının Türk eğitim sisteminden herhangi bir beklentilerinin olmadığı görülmüştür. Çıkan bu sonuca göre Suriyeli ebeveynlerin çocuklarının eğitimlerine karşı ilgisiz oldukları düşünülmektedir. Çalışma grubunun %44 lük bölümü ise çocuklarının ödevlerini yaptırırken zorlandıklarını, çocuklarının başarılı olup üniversiteye devam edebilmeleri için destek istediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca bilgisayar destekli eğitim, Arapça eğitim, din eğitimi ve özel ek ders verilmesi gibi taleplerinin olduğu belirlenmiştir. Bozan vd., (2021) da yaptıkları çalışmada Suriyeli öğrencilerin velilerinin ilgisiz olmaları nedeniyle öğretmenle iletişime geçmemelerinin uyum sürecini zorlaştırdığını belirtmişlerdir. Bu sonucun yanı sıra Kırıl ve Beyli (2021)'nin yaptıkları çalışmada Suriyeli çocukların aileleri ile birlikte savaştan kaçarak Türkiye'ye geldikleri göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin bunun farkında olduğu, sorunlar olsa da okulun onlara sunduğu imkânlardan, okulda olmaktan mutlu olduklarını belirlemişlerdir.

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %53'ünün Türk eğitim sistemini yetersiz bulduğu, %47'sinin yeterli bulduğu görülmektedir. %66'sının eğitim sisteminden



beklentisi olmadan memnun olmamasının ise manidar olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmalarda Suriyeli ailelerin ilgisiz oldukları Alkalay vd. (2021) tespit edilmiştir. Suriyeli ailelerin ilgisiz olmalarına rağmen Türk eğitim sistemini yetersiz buldukları çalışmamızda tespit edilmiştir. Alkalay vd. (2021) yaptıkları çalışmada Suriyeli öğrencilerin ailelerinin eğitimi önemsemeyip, ilgisiz davranmalarının önemli bir sorun olduğunu belirtmişlerdir. Veli kaynaklı sorunlar nedeniyle Suriyeli öğrencilerin temel ihtiyaçlarının bile karşılanamamasından, huzurlu bir aile ortamına sahip olamamalarından dolayı okulu ve dersleri çok dikkate almadıklarını, eğitimleri için çaba göstermediklerini tespit etmişlerdir.

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %47'sinin çocuklarının Türkçe eğitim almasını istedikleri görülmektedir. Türkçe eğitimi tercih eden ailelerin Türkiye'de yaşamalarından dolayı ve çocuklarının burada kendini geliştirip meslek sahibi olmalarını istedikleri için tercih ettiği söylenebilir. Ayrıca burada yaşayan Suriyeli ebeveynlerin Türkiye'de yaşamaya devam etmeyi düşündüklerinden dolayı böyle bir sonucun çıktığı düşünülmektedir. Suriyeli öğrencilerin Türkçeyi kullanma konusunda zorlandıkları ama öğrenebilmeleri için ailelerinin destekledikleri görülmektedir. Geçici koruma altındaki ebeveynlerin çocukları için anadilleri dışında ikinci bir dil tercihlerine bakıldığında %66'sının ikinci dil tercihlerinin Türkçe olduğu, Türkçe ve İngilizce öğrenmelerini isteyen ebeveynlerin de bulunduğu görülmektedir. Bunun nedeninin göçmen ailelerin Avrupa ülkelerine göç etmek istemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %100'ünün çocuklarının ileride iyi bir meslek sahibi olmalarını istedikleri görülmektedir. Suriyeli ailelerin göç etme nedenlerinden birinin çocuklarının iyi bir geleceğe sahip olmalarını istemeleri olduğu çalışmanın diğer bulgularında da tespit edilmiştir. Ayrıca çocuklarının üniversiteyi kazanmalarını doktor, mühendis, öğretmen olmalarını istediklerini ifade eden ebeveynlerin de olduğu görülmektedir. Buna göre çocuklarının yüksek statülü meslek edinmelerini istedikleri söylenebilir. Çalışmaya katılan ailelerin en temel amaçları arasında geleceklerini güvence altına almak olduğu düşünülmektedir.

Geçici koruma altındakilerin Türkiye dışında kalıcı yurt olarak gitmeyi planladıkları başka bir ülke olup olmadığı sorusuna katılımcılardan alınan cevaplara göre en çok Türkiye'de kalmak istedikleri ancak Kilis ilinden daha büyük bir şehre gitmek istedikleri görülmektedir. Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan Suriyeli ebeveynlerin %60'nın Türkiye'de kalmak istedikleri, %40'nın Gaziantep, İstanbul, Konya, Mersin gibi daha büyük bir ile göç etmek istedikleri, %33'ünün Avrupa ülkelerine göç etmek istediği, sadece %6'sının Suriye'ye dönmek istediği sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre geçici koruma altındaki göçmenlerin büyük çoğunluğunun herhangi bir ülkeye gitmeyi ya da ülkelerine geri dönmeyi düşünmedikleri, Türkiye'ye yerleşmeyi planladıkları görülmektedir.

Geçici koruma altındaki çocuklara okulların olumlu etkilerine bakıldığında Suriyeli ebeveynlerin %77'sinin çocuklarının okul sayesinde sosyalleşip yeni arkadaşlar kazandığını, yeni bir dil öğrendiğini ve birçok konuda yeni

bilgiler öğrendiklerini düşündükleri görülmüştür. Ebeveynlerin %33'ünün ise okulun olumlu bir katkısının olmadığını düşündüğü görülmektedir.

Genel olarak araştırma sonuçlarına bakıldığında Suriyeli ailelerin savaş nedeniyle göç etmek zorunda kaldıkları, savaş başlayınca ülkelerinde eğitimlerine devam edemedikleri daha sonra da yaşam koşullarının elverişsiz olmasından dolayı okula devam edemedikleri, halen uyum ve dil problemi yaşadıkları, Türk eğitim sistemini yetersiz buldukları ve Türk eğitim sisteminden herhangi bir beklentilerinin olmadığı, Türkçe eğitim almak istedikleri ve ileriki yaşamlarında Türkiye'de yaşamaya devam etmek istedikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

## **ÖNERİLER**

Araştırmada çıkan sonuçlara göre şu önerilerde bulunulmuştur:

Suriye'deki savaştan dolayı Türkiye'ye göç ettiklerinde maddi yetersizlikten dolayı eğitimlerine devam edemeyen çocuklar tespit edilmeli ve proje kapsamında çocukların okullaşmasını sağlayan sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılarak çocukların okullaştırılması sağlanabilir.

Çocukların okullarda yaşadıkları sorunlara getirilen çözüm önerileri sorulduğunda çocukların okuldaki rehber öğretmenlerden faydalanmadıkları görülmüştür. Okullarda rehber öğretmen sayısı artırılarak sadece geçici koruma altındaki çocuklarla ilgilenen rehber öğretmenler bulunabilir ve böylelikle çocukların psikolojik sağlamlığı güçlendirilebilir.

Çocukların okullarda aldıkları Türkçe dersleri yeterli gelmemekte ve buna bağlı olarak çocuklarının başarılarında artış yerine düşüş yaşanmaktadır. Okullarda sadece geçici koruma altındaki çocuklar için ek dersler verilebilir.

Okulların olumlu katkısının olmadığı çocuklar öğretmen ve müdür tarafından tespit edilerek sebeplerinin araştırılması ve şartların iyileştirilmesi için alternatif yollar geliştirilebilir.

Alanyazında daha çok çocukların yaşadıkları probleme ilişkin öğretmen görüşlerine dayanan çalışmalara rastlanmıştır (Şensin 2016, Sağlam & ve İlksan Kanbur 2017, Başar vd., 2018; Tosun vd., 2018; Polat, 2019; Utaş, 2019; Ergen ve Şahin, 2019; Külekçi vd, 2020; Aytaç, 2021,). Mevcut çalışmadaki gibi ebeveynlerin de görüşlerinin alındığı yeterli sayıda araştırma bulunmamaktadır. Bu konuda çalışmalar yapılmasının sorunlara daha nitelikli çözümler sağlayacağı düşünülmektedir.

## **ETİK METNİ**

"Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir." Bu çalışma için Kilis 7 Aralık Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Komisyonu tarafından 06.04.2020 tarihinde 76062934 numaralı ve 2020/9 toplantı numaralı etik kurul onayı alınmıştır.

**Yazarların Katkı Oranı Beyanı:** Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %75, ikinci yazarın katkı oranı %25'dir.

#### KAYNAKÇA

- AFAD. (2017). "Türkiye'deki Suriyelilerin demografik görünümü, yaşam koşulları ve gelecek beklentilerine yönelik saha araştırması" <https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/25337/xfiles/17a> Türkiye'deki Suriyelilerin Demografik Görünümü Yaşam Koşulları ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması 2017.pdf (Erişim04.12.2020 )
- Alkalay, G., Kıral, B., & Erdem, A. R. (2021). İlkokul yönetici ve sınıf öğretmenlerine göre Suriyeli sığınmacı öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi [MSKU Journal of Education]*, 8(1), 231-249. DOI: 10.21666/muefd.809182
- Alpaslan, S.(2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı İlköğretim Tezli Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi.
- Amaç, Z., & Yaşar, M. R. (2018). İlk ve ortaokullardaki Suriyeli öğrencilerin eğitimi Türkiye' de yapılan akademik çalışmalar üzerine sistematik bir inceleme. *The Journal of Academic Social Sciences*, 85(85), 417–434.
- Avcı, Z. (2019). *Türkiye'de erken çocukluk eğitimine devam eden Suriyeli çocukların okul deneyimlerinin incelenmesi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi.
- Aytaç, T. (2021). Türkiye'de ki Suriyeli çocukların eğitim sorunlarına bir bakış: bir meta-analiz çalışması. *Milli Eğitim Dergisi, Türkiye'de ve Dünyada Göçmen Eğitimi*, 173-193 . DOI: 10.37669/milliegitim.930387
- Başar, M, Akan, D & Çiftçi, M. (2018). Mülteci öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunlar. *Kastamonu Dergisi*, 26(5), 1571-1578.
- Bozan, M. A., Akçay, A. O. & Karahan, E. (2021). İlkokullarda eğitim gören Suriyeli öğrencilerin uyum sürecinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi, Türkiye'de ve dünyada göçmen eğitimi*, 309-335 . DOI: 10.37669/milliegitim.960017
- Bucak, M. (2021).*Mülteci çocukların devam ettikleri ilkokulların yönetiminin okul yöneticisi, öğretmen ve mülteci veli bakış açısıyla değerlendirilmesi*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Cırit-Karaağaç, F. & Güvenç, H. (2019). Resmi ilkokullara devam eden Suriyeli mülteci öğrencilerin eğitim sorunları. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 530-568. DOI: 10.26466/opus.530733
- Erder, S. (1986). *Refah toplumunda "Getto" ve Türkler*. Teknografik Matbaacılık
- Ereş, F. (2016). Problems of the immigrant students' teachers: are they ready to teach? *International Education Studies*. c.9, s.7: 64-71.
- Ergen, H & Şahin, E. (2019). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili yaşadıkları problemler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(44), 377-405.

- Eser, E. (2014). Küreselleşme süreci ve eğitime etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (2), Aralık, 211-224.
- Göç İdaresi. (2021). "2016 Türkiye Göç Raporu", [https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/files/2016\\_yiik\\_goc\\_raporu\\_haziran.pdf](https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/files/2016_yiik_goc_raporu_haziran.pdf) (Erişim18.04.2021 )
- Gürbüz, Ş. (2006). *Kırdan kente zorunlu göçün nedenleri ve sonuçları, 8-11 Aralık Uluslararası Göç Sempozyumu*. Sistem Matbaacılık.
- İçduygu, A. & Sirkeci, İ. (1999). *Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinde göç hareketleri, 75 yılda köylerden kentlere*, Oya Baydar (der.), Tarih Vakfı Yayınları.
- Johnson, B. & Christensen, L. (2008). *Educational Research: Quantitative, Qualitative, And Mixed Approaches*. New York: Sage.
- Kanu, Y. (2008). Educational needs and barriers for African refugee students in Manitoba. *Canadian Journal of Education*, 31(4), 915-940.
- Karataş, K., Attepe Özden, S., Ege, A., Fırat, E., Erim, F. ve Aslan, H. (2016). *Ankara sokaklarında çalıştırılan çocuklar: Sorunlar ve ihtiyaçlar*. Ankara: Anıl Grup Matbaacılık Yayıncılık.
- Keskin, A. (2019). *Ortaokullardaki mülteci öğrencilere yönelik öğretmen ve öğrencilerin tutumlarının incelenmesi*, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Kıral, E. & Beyli, R. (2021). Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Mükemmellik Arayışı Dergisi (USMAD)*,1 (1), 45-74.
- Kiremit, R., F., Akpınar, Ü., Tüfekci-Akcan A. (2018). Suriyeli öğrencilerin okula uyumları hakkında öğretmen görüşleri. *Kastamonu Education Journal*. c. 26, s.6: 1-11.
- Külekcı, A. E., Gezeroğlu, E. & Toma, Ş. G. (2020). Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili okul yöneticilerinin görüşleri. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3/1. 1-15.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage.
- Özdemir, E. (2018). Suriyeli mültecilerin Türkiye'deki algıları. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 16(1), 116-136. <https://dx.doi.org/10.17134/khosbd.405253>
- Özenç, E. G. ve Saat, F. (2019). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaştığı sorunlar. *International Journal of Active Learning*, 4(2) , 60-74.
- Polat, A. (2019). *Yabancılara (Suriyeli göçmen çocuklara) Okuma yazma öğretimi sürecine ilişkin Sınıf öğretmenlerinin görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
- Rah, Y. Choi, S. & Nguyen, T.S.T. (2009). Building bridges between refugee parents and schools. *International Journal of Leadership in Educational*, 12 (4), 347-365.
- Roxas, K. (2011). Tales from the front line: Teachers' responses to Somali Bantu refugee students. *Urban Education*, 46(3), 513-548.
- Sağlam, H. İ., & Kanbur, N. İ. (2017). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 310-323.

- Saklan,E.(2018). *Türkiye’deki Suriyeli eğitim çağı çocuklarının eğitim süreçleri üzerine bir çözümleme*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı Eğitim Ekonomisi ve Planlaması Programı, Doktora Tezi.
- Suarez-Orozco, C. (2000). Identities under siege: Immigration stress and social mirroring among the children of immigrants. In A. Robben & M. Suarez-Orozco (Eds.), *Cultures under siege: Collective violence and trauma* (pp. 194-226). Cambridge University Press
- Sutner, S. (2002). How schools can help refugee students. *Harvard Education Letter*, 18(5), 3–5.
- Şensin, C. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin Suriye’den göçle gelen öğrencilerin eğitimlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şerif,İ .(2020). *Türkiye’deki Suriyeli çocuklara yönelik eğitim politikasının etkisi: Batman örneği*, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi Ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Şirin, S. R. and Rogers-Şirin, L. (2015). *The educational and mental health needs of Syrian refugee children*. Washington, DC: Migration Policy Institute.
- T.C. Başbakanlık afet ve acil durum yönetimi başkanlığı (afad). (2017). Türkiye’deki Suriyelilerin demografik görünümü, yaşam koşulları ve gelecek beklentilerine yönelik saha araştırması. Aralık 2017. <https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/25337/xfiles/17a> (Erişim04.12.2020 )
- Taş, İ. D. (2020). *The case study of a multicultural classroom environment: syrian and iraqi refugees , Education and Society*, Vol. 38, No. 2, 2020,pp. 81-99
- Topkaya, Y.& Akdağ. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Suriyeli sığınmacılar hakkındaki görüşleri (Kilis 7 Aralık Üniversitesi örneği). *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. c. 7, s. 1:767-786*.
- Tosun, A, Yorulmaz, A, Tekin, İ & Yıldız, K . (2018). Mülteci öğrencilerin eğitim sorunları, eğitim ve din eğitiminden beklentileri: *Eskişehir örneği. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19 (1), 107-133 . DOI: 10.17494/ogusbd.457087*
- Utaş, İ. (2019.) *Suriyeli sığınmacı 7. Sınıf öğrencilerinin göç konusuna ilişkin görüşlerinin incelenmesi*.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı.
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6458.pdf> (Erişim 03.05.2021)
- Yalçın, C. (2004). *Göç sosyolojisi*. Anı Yayınları.
- Yıldırım, F. & Amaç, Z. (2018). Modern dönemde edebiyat, eğitim, iktisat ve mühendislik “Suriyeli yetimler için sosyal uyum projesi: süreç ve sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri” (Editörler: BAŞAL, H. A.; ÖNER M.,N.,K., ; ULUTÜRK Y.)Berikan Yayınevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayınevi.

Yiğit, A., Şanlı, E. & Gökalp, M. (2021). Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin okula uyumlarına yönelik öğretmen, okul yöneticileri ve öğrencilerin görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 471-496.

DOI: 10.7822/omuefd. 856750

Yüce,E.(2018). Geçici koruma altında bulunan Suriyeli öğrencilerin okula uyumları, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programı, Yüksek Lisans Tezi.